

Maja Bonačić Mandinić

Nalazi novca s nekropole Vlaška njiva u Visu

Maja Bonačić Mandinić
Arheološki muzej u Splitu
Zrinsko-Frankopanska 25
HR, 21000 Split
maja.bonacic-mandinic@armus.hr

UDK: 904 : 737.1 (497.5Vis)
Izvorni znanstveni članak
Priljeno: 17. 4. 2014.
Prihvaćeno: 9. 6. 2014.

Nekropola Vlaška njiva u Visu istražena je 1983. godine. Istraženo je 249 grobova koji pripadaju helenističkom i rimskom razdoblju, odnosno vremenu od 2. st. pr. Kr. do kasne antike. Ukupno su nađena 94 primjerka novca. Veći dio ovog novca bio je u grobovima. Nađeni su u 54 groba, a u pojedinim grobovima bilo je i po nekoliko komada novca. Manji dio nađen je još u sondama, između grobova ili pak na gomilama. U ovom radu donosimo samo katalog novca nađenog na nekropoli Vlaška njiva, bez arheološkog konteksta. Ostali grobni prilozi i drugi nalazi s nekropole obrađeni su na drugome mjestu. Među novcem s Vlaške njive 17 je primjeraka grčkoga, a 70 komada rimskoga novca. Sedamnaest komada od toga pripada vremenu Republike, 53 Carstvu. Još su nađena i 2 primjerka rimskog provincijalnog novca, te na kraju 5 komada novovjekovnog novca.

Ključne riječi: Vis, Isa, Vlaška njiva, nekropola, grčki novac, rimski novac, rimski provincijalni novac

The Coin Finds from the Vlaška njiva Necropolis at Vis

Maja Bonačić Mandinić
Archaeological Museum in Split
Zrinsko-Frankopanska 25
CROATIA, 21000 Split
maja.bonacic-mandinic@armus.hr

UDC: 904 : 737.1 (497.5Vis)
Original scientific paper
Received: 17 April 2014
Accepted: 9 June 2014

The necropolis of Vlaška njiva at Vis (ancient Issa) was excavated in 1983. A total of 249 tombs datable to the Hellenistic and Roman periods (from the 2nd century BC to late antiquity) were explored. The excavations yielded 94 coins, most of which were found in burials. Coins were deposited as grave offerings in as many as 54 tombs; occasionally, several coins come from a single burial. Fourteen coins were found in the trenches, between the graves, and in the spoil heaps of discarded stones and soil. This essay comprises a catalogue of all the coins found in the 1983 excavations, albeit without a description of their archaeological context. All the finds from the necropolis and full details concerning the contents of the graves will be discussed in another study. Among the coins from Vlaška njiva are 17 Greek, 70 Roman (17 Republican, 53 Imperial), and two Roman Provincial issues. In addition, five modern coins were recovered.

Key words: Vis, Issa, Vlaška njiva, necropolis, Greek coinage, Roman coinage, Roman Provincial coinage

Šestoga rujna 2014. navršeno je 25 godina od smrti kolege Frane Buškariola. O toj obljetnici posvećujem mu ovaj rad o novcu s Vlaške njive, na kojoj je šest godina prije, godine 1983., započeo svoje arheološko djelovanje.

Nekropola Vlaška njiva u Visu istraživana je od 21. srpnja do 3. studenog 1983. godine.¹ Istraženo je 249 grobova koji pripadaju helenističkom i rimskom razdoblju, odnosno vremenu od 2. st. pr. Kr. do kasne antike, kako je to definirao voditelj istraživanja dr. Branko Kirigin. Ukupno su nađena 94 primjerka novca. Veći dio tog novca bio je u grobovima. Novac je nađen u 54 groba, a u pojedinim grobovima bilo je i po nekoliko komada novca (Tablica 1). Četrnaest primjeraka novca nađeno je još u sondama, između grobova ili pak na gomilama (Tablica 2). U ovom radu donosimo samo katalog novca nađenog na Vlaškoj njivi, bez arheološkog konteksta. Ostali grobni prilozi i drugi nalazi s nekropole obrađeni su na drugome mjestu.² Među novcem s Vlaške njive sedamnaest je primjeraka grčkoga, a 70 komada rimskoga novca. Od toga broja sedamnaest komada pripada vremenu Republike, 53 Carstvu. K tome su još i dva komada rimskoga provincijalnog novca. Nađeno je i pet primjeraka novovjekovnog novca.

Grčki novac datira se u razdoblje od 4. do 1. stoljeća pr. Kr. Četiri srebrna primjerka su iz gradova Velike Grčke. Najstariji od njih je emisija grada Velije, datiran od 400. do 350. g. pr. Kr. Dva, a možda i još jedan pripadaju gradu Tarentu, emisiji iz razdoblja 4.-3. st. pr. Kr. Tri su brončana novca sa Sicilije: jedan iz Alaese, iz sredine 4. stoljeća, jedan pripada emisiji Mamertinaca za Mesenu poslije 288. g. pr. Kr. i jedan

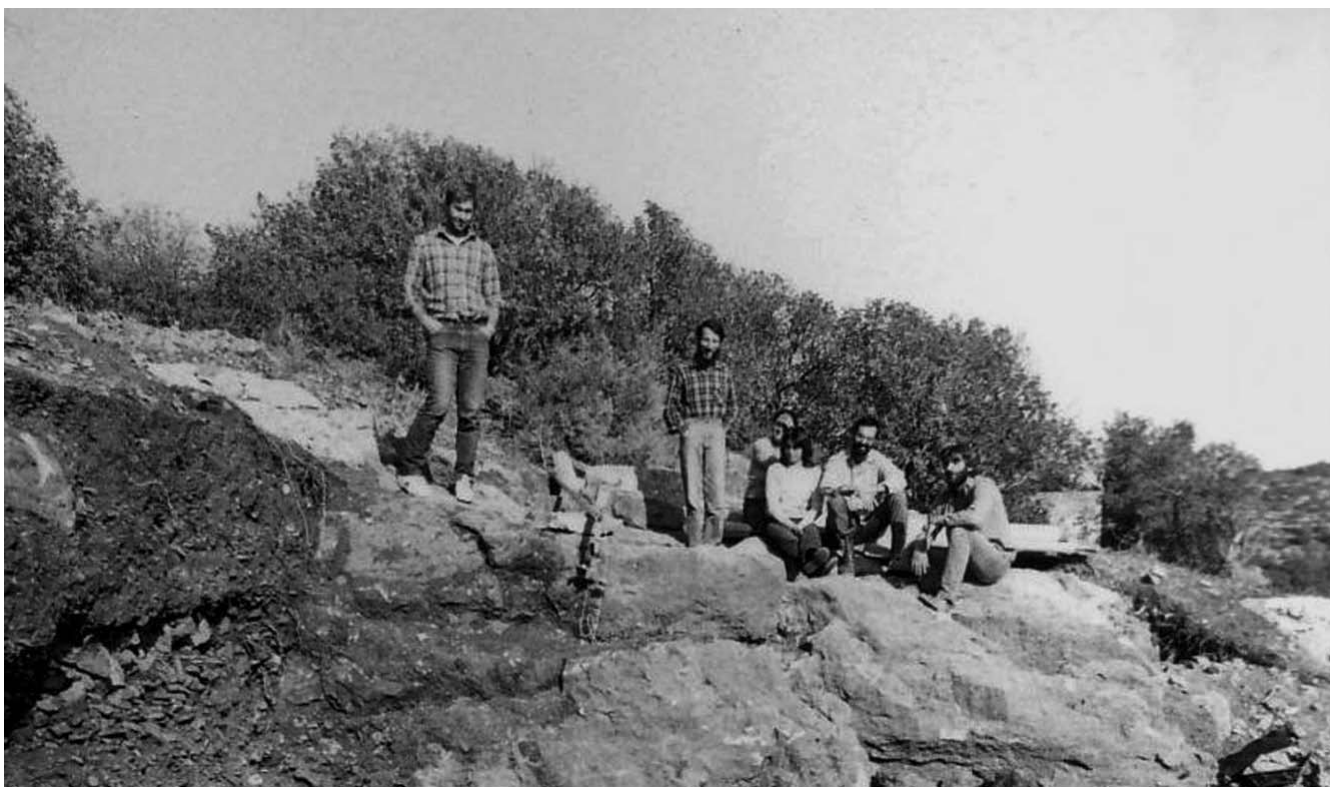
This paper is dedicated to the memory of my colleague Frane Buškariol on the occasion of the 25th anniversary of his death on September 6th, 1989 - remembering that only six years before his death he began his work as an archaeologist at the Vlaška njiva excavations.

The necropolis of Vlaška njiva at Vis (ancient Issa) was excavated between July 21 and November 3, 1983, under the direction of Branko Kirigin.¹ A total of 249 tombs datable to the Hellenistic and Roman periods (from the 2nd century BC to late antiquity) were explored. The excavations yielded 94 coins, most of which were found in burials. Coins were deposited as grave offerings in as many as 54 tombs; occasionally, several coins come from a single burial. (Plate 1) Fourteen coins were found in the trenches, between the graves, and in the spoil heaps of discarded stones and soil. (Plate 2). This essay includes a catalogue of all the coins found in the 1983 excavations, albeit without a description of their archaeological context. All the finds from the necropolis and full details concerning the contents of the graves will be discussed in another study.² Among the coins from Vlaška njiva are 17 Greek, 70 Roman (17 Republican, 53 Imperial), and two Roman Provincial issues. In addition, five modern coins (two 17th-century Venetian coppers, one

- 1 Kirigin 1983, p. 27-30. The area of 3528 m² was excavated. It was divided in 19 longitudinal trenches (marked with "S") that were divided in sections measuring 6x6m. 98 squares were explored. During the excavations, two deposits of discarded stones and soil were created.
- 2 The description of the graves of Vlaška njiva and the inventory of the graves will be discussed in the doctoral thesis by my colleague Marina Ugarković from the Institut za arheologiju, Zagreb (Institute of Archaeology, Zagreb). I am most grateful to my colleague Dr. Branko Kirigin, former Director of the Archaeological Museum in Split and Director at the excavations of Vlaška njiva, for allowing me to study and publish the coins. My gratitude goes also to my colleagues from the Archaeological Museum in Split: Ika Prpa-Stojanac responsible for the cleaning and conservation of the coins, Tonći Seser who took the photographs, and Zoran Podrug, who made the maps for this essay using Google Earth. I am also grateful to Mr. Boris Čargo for his help with the map of Issa. I owe special thanks to my colleague Dr. Dinko Radić, a former citizen of Vis, for sharing his time in conversations with me about Vis and its residents. And last, but not least, I wish to express my gratitude to my colleague and friend from far away, Dr. Paolo Visonà – for his patience, constant availability and help in writing this essay, and for checking my English translation.

1 Kirigin 1983, str. 27-30. Istražena je površina od 3528 metara četvornih. Podijeljena je u 19 uzdužnih sondi koje su podijeljene na kvadrante veličine 6 x 6 m. Ukupno je bilo istraženo 98 kvadranta. Na terenu su se formirale i dvije gomile, nastale zbog krčenja.

2 Materijal s Vlaške njive obrađuje kolegica Marina Ugarković, iz Instituta za arheologiju, u svojoj doktorskoj disertaciji. Zahvaljujem kolegi dr. Branku Kiriginu, voditelju istraživanja Vlaške njive, što mi je dopustio da obradim numizmatičke nalaze. Zahvaljujem kolegici Iki Prpa-Stojanac koja je očistila i konzervirala novac, kao i kolegi Tonću Seseru, koji je napravio fotografije. Nadalje sam zahvalna kolegi Zoranu Podrugu koji je, koristeći se *Google Earthom* priredio geografske karte, kao i kolegi mr. Borisu Čargu na pomoći za kartu Ise. Posebno zahvaljujem kolegi dr. Dinku Radiću na korisnim razgovorima o Visu i njegovim stanovnicima. Na kraju izražavam zahvalnost najzaslužnijoj osobi, za vrlo korisne savjete, potporu i svekoliku pomoć, nadasve za pomoć kod prijevoda na engleski jezik, dr. Paolu Visonà.

Vlaška njiva, kolovoz 1993., dio tima (slijeva nadesno) G. Protić, R. Jevtić, D. Grossman, I. Prpa-Stojanac, I. Lokošek, F. Buškariol

Vlaška njiva, August 1993, members of the archaeological team (left to right) G. Protić, R. Jevtić, D. Grossman, I. Prpa-Stojanac, I. Lokošek, F. Buškariol

je sirakuškog tiranina Hijerona II. iz vremena od 274. do 216. g. pr. Kr. Nadalje, na Vlaškoj su njivi nađena tri primjerka domaćeg isejskog novca, emisije kraja 4. i 3. st. pr. Kr. Od ilirskog novca nađena su dva primjerka brončanog novca Baleja s kraja 3. st. pr. Kr.,³ te jedan grčko-ilirski srebrni novac neodređene južnoilirskove kovnice, koji bi se mogao datirati u kasno 3. st. pr. Kr.⁴ Nađena su još dva primjerka novca s

19th-century, and two 20th-century issues from Austria, the United Kingdom, and Kingdom of Yugoslavia, respectively) were recovered.

The Greek coins belong to the period between the 4th and the 1st centuries BC. Four silver coins come from Magna Graecia: the earliest of them is an issue of Velia datable between 400-350 BC and two or possibly three coins are Tarantine issues datable from the 4th to the 3rd centuries BC. Three bronze coins originate from Sicilian mints: one is from Alaesa, and can be dated to the mid-4th century BC, another is a Mamertine issue of Messana, datable after 288 BC, and the third one is an issue of Hieron II of Syracuse (274 – 216 BC). The Vlaška njiva excavations also yielded three coins of Issa (datable from the end of the 4th to the 3rd century BC). Some Illyrian coins were unearthed as well: three Illyrian bronze coins belong to King Ballaios, and can be dated to the end of the 3rd century BC,³ and a silver coin from an unidentified

3 Nekoliko je teorija o vremenu kada je Balej živio i kada je kovao novac: poslije 168. g. pr. Kr., kraj 3. i početak 2. st. pr. Kr., između 260. i 230. g. pr. Kr. Vidi nekoliko radova na temu Baleja s navedenom literaturom: Rendić-Miočević 1985; Marović 1988; Ujes 1993; Šašel-Kos 2007; Ciołek 2011.

4 Visonà 2005, str. 28, bilj. 6, 37-38; Visonà 2010, str. 25-26, 35-36, s navedenom literaturom; Pink 1940, str. 529; T. LXV: ovakav srebrni novac se pripisuje lokalnim kovnicama u Bokokotorskom zaljevu – Sinus Rhizonicus između 186. i 168. pr. Kr.; Rendić-Miočević 1976, str. 44-46, smatra da je ovaj novac emisija neodređene južnoilirskove kovnice; Kos 1998, s. v. Sinus Rhizonicus: načelno prihvaća i nadovezuje se na Pinkovo mišljenje, kaže da su između 186. i 168. pr. Kr. ilirska područja stekla pravo na kovanje autonomnog novca, te ovakav tip srebrnog novca makedonski štiti/zvijezda, raspona težine 1.6-1 g, pripisuje kovnici

3 There are few theories about the time of Ballaeus, when he lived and minted coins: after 168 BC, the end of the 3rd and the beginning of the 2nd century BC, between 260 BC and 230 BC; on this problem cfr. Rendić-Miočević 1985; Marović 1988; Ujes 1993; Šašel-Kos 2007; Ciołek 2011, with bibliography.

područja Jonije u Maloj Aziji; jedan je emisija grada Mileta iz 300.-250. g. pr. Kr., drugi je emisija otoka Hija, iz 190.-84. g. pr. Kr. Dva grčka novca nije bilo moguće identificirati zbog lošeg stanja sačuvanosti.

Popis grčkog novca s Vlaške njive, nadopuna je popisa do sada poznatih nalaza grčkoga novca na Visu, objavljenog prije 12 godina u radu "Monetary circulation on the Island of Vis (*Issa*), c. 350 B.C. – A.D. 600".⁵ U tom je radu obrađena viška zbirka Zanella, sada u Arheološkome muzeju u Splitu, privatna zbirka Pave Tipića iz Visa te novac s istraživanja isejskih terma 1985. godine, također u zbirci Arheološkoga muzeja u Splitu, uz prije objavljeni novac s nekropole Martvilo, kao i ostalog do tada poznatog novca nađenog u Visu. Na temelju obrade spomenutog novca bilo je moguće definirati cirkulaciju novca u Isi od grčkog doba do ranog srednjeg vijeka. Primjerci novca Alaese, Sirakuze, Ise i Baleja već su evidentirani u Isi. Novac Alaese datiran poslije 241. pr. Kr., dakle nešto mlađi od ovoga s Vlaške njive, nalazimo i u zbirci Zanella.⁶ Uz nalaz novca Hijerona II. u Sondri 7 na Vlaškoj njivi, spomenimo da je na drugoj isejskoj nekropoli, Martvilo, oko Groba 12, nađen sirakuški trijas iz vremena Dionizija I., 405.-367. g. pr. Kr.⁷ U zbirci Zanella nalazimo još pet primjeraka sirakuškog novca iz istog razdoblja.⁸

Nalazi novca Ise u Isi razumljivi su sami po sebi, te ih gledamo kao donekle drukčiju kategoriju među nađenim primjercima. Na Vlaškoj njivi nađena su samo tri isejska novca. Primjerak tipa ženska glava/zvijezda pripadao bi emisiji s kraja 4. st. pr. Kr., odnosno, kako je P. Visonà precizirao, ovaj tip isejskog novca emitiran je u razdoblju od oko 320. do 300. g. pr. Kr.⁹ Druga dva primjerka novca Ise tipa glava Ate-ne/srna predstavljaju emisiju 3. st. pr. Kr., odnosno, prema kronologiji koju je postavio P. Visonà pripada razdoblju između 240. pr. Kr. i 230./220. pr. Kr.¹⁰ Na jednom primjerku dobro su uočljivi tragovi prvog kova, klas žita s reversa novca Metaponta (kat. br. 9).¹¹ Više autonomnog novca Ise nalazimo u zbirci Zanella

mint in southern Illyria may be datable to the late 3rd century BC.⁴ Two coins come from Ionia, a region of Asia Minor very far from the island of Vis; they consist of an issue of Miletus, datable between 300-250 BC, and an issue of Chios, datable between 190-84 BC. Two Greek coins could not be identified because of their poor state of preservation.

The group of Greek coins from this site is an addition to the list of those found at Issa, which was published in the 2002 essay "Monetary Circulation on the Island of Vis (*Issa*), c. 350 B.C.–A.D. 600".⁵ The data published previously – based upon an analysis of the coin in the Zanella and Tipić collections from Vis, and the coin finds from the Martvilo necropolis excavations and from the Issa - Thermae 1985 excavations – dealt with the circulation at Issa from the Greek to the Early Medieval period. They show that Issa's numismatic record already included coins of Alaesa, Syracuse, Ballaios. An issue of Alaesa, datable to 241 BC, is in the Zanella collection.⁶ A Syracusan bronze "hippocamp" of Dionysius I (405-367 BC) was found near Grave 12 in the Martvilo necropolis,⁷ and another five of them are also in the Zanella collection.⁸

Finds of Isseaen bronzes have long been recorded from Vis. On the other hand, only three coins of Issa have been found at Vlaška njiva: one of the female head/star series, datable to the end of the 4th century BC (or, in P. Visonà's view, between 320-300 BC),⁹ and two bronzes of the series with head of Athena/deer, datable possibly between 240-230/220 BC.¹⁰ On one of the latter, which is overstruck upon an issue of Metapontum, traces of the ear of corn undertype are

---

grada Buthoe, gradu u savezu ilirskih gradova na širem području Bokokotorskog zaljeva; Ujes 2004, str. 149: smatra da novac pripada kovnici Rizon.

5 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 319-373.

6 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 333, 2.

7 Kirigin, Marin 1985, str. 48, 49.

8 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 333, 334. 4-8.

9 Visonà 1996, str. 152. Još o ovom tipu isejskog novca Jeličić-Radonić 2010, str. 61-67.

10 Visonà 1996, str. 155.

11 O prekivanju novca Metaponta isejskim tipovima Atena/jelen vidi Brunšmid 1998, str. 76, 19; Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 329.

---

4 Visonà 2005, p. 28, note 6 and 37-38; Visonà 2010, pp. 25-26, 35-36, with previous bibliography: Pink 1940, p. 529; T. LXV: he attributed these silver coins to the local mints in the Sinus Rhizonicus between 186 BC and 168 BC. Rendić-Miočević 1976, pp. 44-46, assigned these coins to an unidentified south Illyrian mint. Kos 1998, s. v. Sinus Rhizonicus, agrees with Pink's opinion; he believes that between 186 BC and 168 BC Illyrian cities had the right to mint their own coinage. He assigns the type with Macedonian shield/star (weighing 1.6-1 g) to the mint of Buthoe, a city in the league of Illyrian cities in the Bay of Boka Kotorska - Sinus Rhizonicus. Ujes 2004, p. 149, claims that these silver coins belong to the mint of Rhizon.

5 Bonačić Mandinić, Visonà 2002; a survey of the coins unearthed in Vis until 2002 is included.

6 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, p. 333, 2.

7 Kirigin, Marin 1985, pp. 48, 49.

8 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, pp. 333, 334. 4-8.

9 Visonà 1996, p. 152. More on this type of Isseaen coins: Jeličić-Radonić 2010, pp. 61-67.

10 Visonà 1996, p. 155.

Lokaliteti u Isi

Issa, disposition of the sites

i u zbirci P. Tipića.¹² Nalazi Balejeva novca, kako smo prije rekli, već su evidentirani na Visu.¹³ Način izrade Balejeva portreta i Artemide na svim viškim primjercima u osnovnim crtama pokazuju jednake osobine i vjerojatno su iskovani u istoj kovnici.¹⁴ Čini se da bi svi trebali imati u legendi i titulu kralja, premda je ona čitljiva samo na primjerku s Vlaške njive (kat. br. 11).

Nalazi prije spomenutog novca Alaese, Sirakuze, Ise i Baleja isto su tako zabilježeni na širem

visible (cat. no. 9).¹¹ The Zanella and Tipić collections contain numerous Issaeian coins.¹² The Zanella collection also includes six Ballaios coins, and another bronze of Ballaios is in the Tipić collection.¹³ All the Ballaios coins from Issa show very similar details in the cutting of the dies. The effigies of Ballaios and Artemis may not have been made by the same engraver, but they surely come from the same mint.¹⁴ A legend

12 Bonačić Mandinić, *Visonà* 2002, str. 336-338: 29-68; 360-362: 18-28.

13 Bonačić Mandinić, *Visonà* 2002, str. 335. 20-25; 358. 5.

14 To nije očito kod dva primjerka iz zbirke Zanella, radi se o lošije sačuvanom novcu na kojem su pojedini detalji nejasni zbog istrošenosti novca.

11 About the over striking of the coins of Metapontum with Issaeian Athena / deer type cfr Brunšmid 1998, p. 76, 19; Bonačić Mandinić, *Visonà* 2002, p. 329.

12 Bonačić Mandinić, *Visonà* 2002, pp. 336-338: 29-68; 360-362: 18-28.

13 Bonačić Mandinić, *Visonà* 2002, pp. 335. 20-25; 358. 5.

14 We can not discern die similarities in the two coins from the Zanella collection, which are poorly preserved.

dalmatinskom području, otocima i obali, kao i na talijanskoj strani Jadrana. U numizmatičkoj zbirci Arheološkoga muzeja u Splitu čuva se još primjerak novca Alaese datiran oko godine 340. pr. Kr., s Hvara, iz zbirke Machiedo.¹⁵ Zanimljiv nam je i podatak o nalazu novca Alaese datiran poslije godine 241. pr. Kr. u Anconi.¹⁶ Novac Sirakuze čest je nalaz na lokalitetima na otocima i obali istočnog dijela Jadrana. Nedavno smo, u prigodi opisivanja grčkoga i italskoga novca s Palagruže, sakupili podatke o nalazištima sirakuškoga novca na Jadranu, pa na ovome mjestu samo nabrojimo da se radi o Palagruži, Hvaru, Starom Gradu na Hvaru, Visu, Braču, potencijalno otoku Viru, Mazinu i Rovinju. S talijanske strane Jadrana sirakuški je novac nađen u gradovima Lecceu, Barletti, Chietiju i Ripatransoneu te u Urbisagliji, Pesaru, Urbinu, Anconi.¹⁷

Novac Ise cirkulirao je na Visu od 4. do 2. st. pr. Kr. Cirkulaciju isejskog novca, koja se definira kao lokalna,¹⁸ možemo pratiti i na širem području zahvaljujući nalazima na otocima Palagruži, Hvaru, Braču i Pagu,¹⁹ kao i na kopnu, u Splitu–Solinu,²⁰ Resniku,²¹ rtu Ploča,²² Plavnome, Bribiru, Podgrađu kod Benkovca, Ninu²³ i u Starigrad-Paklenici.²⁴ Ova nalazišta svjedoče da je preko grčkog emporija Tragurija, te delmatske luke Salone isejski novac, uz drugi materijal, našao put do ilirskog i liburnskog teritorija.²⁵

Za razliku od isejskog novca, novac Baleja - kralja Baleja, nalazi se u velikim količinama na obje obale Jadrana i u njihovu zaleđu, što govori o probitačnosti

with Ballaios' royal title (*basileos*) is visible only on one specimen from Vlaška njiva (cat. no. 11).

Findings of coins of Alaesa, Syracuse, Issa and Ballaios, are confirmed from the area of Dalmatia, along the coast and the islands, as well as from the Italian side of Adriatic, as was said earlier. A coin of Alaesa, dated c. 340 BC, from the Machiedo collection from Hvar is in the collection of Split's Archaeological Museum.¹⁵ It is worthy of note that a coin of Alaesa, dated to 241 BC, was also found at Ancona, on the opposite shore of the Adriatic.¹⁶ Recently, while studying the coin finds from Palagruža, data of the findspots of the coins of Syracuse in the Adriatic have been assembled. Syracusan coins come from the islands of Palagruža, Hvar, Vis, Brač, possibly Vir, and from Rovinj and Mazin. On the Italian side of Adriatic, findspots include Lecce, Barletta, Chieti, Ripatransone, Urbisaglia, Pesaro, Urbino and Ancona.¹⁷

The coins of Issa circulated from the 4th to possibly the 2nd century BC on the island of Vis. Although they were not used for transactions overseas,¹⁸ their wide circulation can be traced on the islands of Palagruža, Hvar, Brač and Pag¹⁹, as well as on the mainland at Split-Solin,²⁰ Resnik,²¹ Cape Ploča,²² Plavno, Podgrađe near Benkovac, and Nin.²³ The evidence of finds of Issaeian coins at Starigrad-Paklenica shows that they traveled to the Liburnian area.²⁴ All the findspots of Issaeian coins along the coast of Dalmatia are indicative of the route followed by Issaeian products

15 O zbirci Machiedo: Buškariol 1988, str. 31-41.

16 Gorini 2013, str. 35.

17 Bonačić Mandinić 2013, str. 370, s navedenom ranijom literaturom; Gorini 2013, str. 24, 27, 28, 35, 36. Zanimljivo je da je izvan jadranskog područja u Hrvatskoj novac Hijerona II. nađen u Osijeku, u Slavoniji; vidi Göricke-Lukić 2004, str. 40, 2. O cirkulaciji sirakuškog i drugog grčkog novca na istočno-jadranskoj obali vidi još Visonà 2010, str. 18-20.

18 Visonà 1996, str. 149-150.

19 Bonačić Mandinić 2013, str. 361, 15; Ljubić 1890, str. 19-21, 156-179; Mirnik 1979, str. 11; Bonačić Mandinić 1988, str. 69; Dukat, Mirnik 1979, str. 7, 41-46; Brunšmid 1998, str. 73, 4.

20 Glavinić 1878, str. 127; Brunšmid 1998, str. 74, 9; Bonačić Mandinić 2000, str. 255-267.

21 Bonačić Mandinić 2011, str. 133-143.

22 Bonačić Mandinić 2004, str. 151-161.

23 Šeparović 2012, str. 530, 531. Lokalitet Baučići iznad Omiša spominje se kao mjesto nalaza isejskog novca, ali taj podatak treba još provjeriti; vidi Novaković 2006, str. 31; Bonačić Mandinić 2008, str. 236.

24 Visonà 2010, str. 21 i bilj. 34.

25 O grčkim nalazima u Saloni vidi Marović 1967, str. 24; Marović 1975, str. 18, 19; Kirigin 2008, str. 116, 73.

15 For the Machiedo collection cfr. Buškariol 1988, pp. 31-41.

16 Gorini 2013, p. 35.

17 Bonačić Mandinić 2013, p. 370, with bibliography; Gorini 2013, pp. 24, 27, 28, 35, 36. In Croatia, a coin of Hieron II was found in Osijek, Slavonia, far from the Adriatic coast: see cfr. Göricke-Lukić, 2004, p. 40, 2. More about the circulation of Syracusan and other Greek coins on the east Adriatic see Visonà 2010, pp. 18-20.

18 Visonà 1996, pp. 149-150.

19 Bonačić Mandinić 2013, p. 361, 15; Ljubić 1890, pp. 19-21, 156-179; Mirnik 1979, p. 11; Bonačić Mandinić 1988, p. 69; Dukat, Mirnik 1979, pp. 7, 41-46; Brunšmid 1998, p. 73, 4.

20 Glavinić 1878, p. 127; Brunšmid 1998, p. 74, 9; Bonačić Mandinić 2000, pp. 255-267.

21 Bonačić Mandinić 2011, pp. 133-143.

22 Bonačić Mandinić 2004, pp. 151-161.

23 Šeparović 2012, pp. 530, 531. The data on the find of an Issaeian coin in Baučići close to Omiš, should be double checked, cfr. Novaković 2006, p. 31; Bonačić Mandinić 2008, p. 236.

24 Visonà 2010, p. 21 and note 34.

te osobe - kralja još uvijek u potpunosti neodređenog identiteta.²⁶

Novosti s Vlaške njive su podaci o nalazima novca Tarenta i Velije, emisije Mamertinaca u Meseni, srebrni novac neodređene južnoilirke kovnice, te novac Mileta i Hija, jer do sada nisu poznati u Isi. Evidentirani su međutim njihovi nalazi na širem dalmatinskom području, otocima i obali, kao i na talijanskoj strani Jadrana. Najbliži nalaz novca Tarenta viškome nalazu evidentiran je na Hvaru.²⁷ Osim novca, nesumnjivu komunikaciju Ise i Tarenta potvrđuje i keramika tarentske produkcije nađena u Visu, koja se čuva u Arheološkome muzeju u Splitu.²⁸ Novac Velije je za sada jedini nalaz novca ovoga grada na Visu.²⁹ Nađeni su, ipak, novci drugih gradova pokrajine Lukanije, Herakleje i neizravno Metaponta, budući da je isejski novac u određenom razdoblju prekidao novac Metaponta, o čemu je prije bilo riječi.³⁰ Novac emisije Mamertinaca u Meseni s Vlaške njive, predstavljao bi drugi primjerak tog novca nađenog na istočnojadranskoj obali. Jedan je nađen na Hvaru i nalazi se u Arheološkome muzeju u Zagrebu.³¹ Za srebrni novac neodređene južnoilirke kovnice ne raspoložemo dovoljno preciznim podacima o nalazištu i nije nam poznato da su nalazeni sjeverno od Bokokotorskog

and other Greek goods into northern Illyrian and Liburnian territory.²⁵

In contrast, the coins of Ballaios are frequently found on both sides of the Adriatic. This attests to the importance of this king, whose identity and historical role are still elusive.²⁶

Finds of coins of Velia, Taras, the Mamertines, southern Illyria, Miletus and Chios have not previously been recorded at Issa. They corroborate the evidence of similar finds at other sites in Dalmatia, as well as on the Italian shore of the Adriatic. In particular, Tarentine coins had already been found at Hvar.²⁷ Aside from the numismatic evidence, Issa's connection with Taras is attested by finds of pottery of Tarentine production at Vis.²⁸ The discovery of a coin of Velia coin at Vlaška njiva is hitherto unprecedented.²⁹ However, coins of other cities of Lucania (such as Heraclea and Metapontum) have been found in Dalmatia, and Metapontine bronze coins were systematically overstruck by Issa in the late 3rd century BC.³⁰ Moreover, a Mamertine bronze coin, known to have been found at Hvar, is in the Zagreb

26 Marović 1988, str. 81-145; Ujes 1993, str. 5-36; Ujes 2004, str. 149-168, Šašel Kos 2007; Visoná 1990, str. 117-121; Stannard, Frey-Kupper 2008, str. 396; Ciolek 2011, str. 79 i 82 (potrebno je revidirati ovdje donesene karte rasprostranjenosti nalazišta Balejeva novca).

27 Novak 1924, str. 655-658. Primjerci novca Tarenta iz zbirke Arheološkog muzeja u Splitu mogu se definirati kao nalazi iz Dalmacije, ništa preciznije od toga; vidi Kirigin 1990, str. 291-321; tri su objavljena u katalogu stalnog postava; vidi Bonačić Mandinić 2004a, str. 40, 47-49.

28 Kirigin 2008, str. 75-80, 38-42; navedena ranija literatura. Uz keramiku nalazimo i jednu zlatnu naušnicu u obliku erota, za koju se pretpostavlja da je tarentske izrade i da je nađena u Visu; nav. dj. str. 117, 74. O južnoitalskim lucernama iz Ise vidi Ugarković 2014. Zahvaljujem kolegici M. Ugarković na ovom podatku

29 Valja napomenuti da se u zbirci AMS-a nalazi pet komada novca Velije koje možemo smatrati nalazima s područja Dalmacije. Jedan među njima je iz zbirke Fanfogna, zbog čega postoji mogućnost da je nađen u Trogiru ili na njegovu širem području; vidi Kirigin 1990, str. 319; jedan je objavljen u katalogu stalnog postava; vidi Bonačić Mandinić 2004a, str. 42, 53; Batović 2011, str. 18, 29.

30 Novac Herakleje u Lukaniji nađen je u grobu G 3 na Martvilu; vidi Cambi, Kirigin, Marin 1981, str. 66, bilj. 13. O nalazima novca Metaponta na istočnoj jadranskoj obali vidi Batović 2011, str. 18, 20-28.

31 Ljubić, 1890, str. 3, 18; Novak 1924, str. 655-658, spominje nalaz novca grada Mesene na Hvaru.

25 On the finds of Greek material in Solin, cfr. Marović 1967, p. 24; Marović 1975, pp. 18, 19; Kirigin 2008, p. 116, 73.

26 Marović 1988, pp. 81-145; Ujes 1993, pp. 5-36; Ujes 2004, pp. 149-168; Šašel Kos 2007; Visoná 1990, pp. 117-121; Stannard, Frey-Kupper 2008, p. 396; Ciolek 2011, pp. 79 and 82, the maps of the distribution of find spots of Ballaios' coins should be reviewed.

27 Novak 1924, pp. 655-658; The provenance of the coins of Taras in the AMS collection can be said to be Dalmatia: cfr. Kirigin 1990, pp. 291-321. For three coins of Taras published in the AMS exhibition catalogue see Bonačić Mandinić 2004a, pp. 40, 47-49.

28 For these finds, which are stored in the AMS, see Kirigin 2008, pp. 75-80, 38-42; with previous bibliography. Presumably in Vis was also found a golden earring in the form of Eroses, Tarentine production, op. cit. p. 117, 74. About the lamps of south-Italian production found in Issa see Ugarković 2014. I am grateful to my colleague M. Ugarković for this information.

29 In the collection of Archaeological Museum in Split there are five coins of Velia that were found in the area of Dalmatia. One of them is from the collection Fanfogna from Trogir, so there is possibility that it was found in the area of Trogir, cfr. Kirigin 1990, p. 319; one of the coins of Velia is published in the catalogue of the Archaeological Museum in Split exhibition; cfr. Bonačić Mandinić 2004a, pp. 42, 53; Batović 2011, pp. 18, 29.

30 The coin of Heraclea Lucaniae was found in the grave no. 3 at Martvilo necropolis; cfr. Cambi, Kirigin, Marin 1981, p. 66, note 13; for the finds of the coins of Metapontum in eastern Adriatic cfr. Batović 2011, pp. 18, 20-28.

zaljeva. Primjerci koje opisuje K. Pink nađeni su u Dalmaciji, odnosno u Risnu, kako autor navodi.³² Jedna ostava iz Risna u zbirci Narodnog muzeja u Beogradu, uz primjerke ovog grčko-ilirskog novca sadrži i novac kralja Baleja, autonomni novac kovnice Rizona, Dirahija i Petelije.³³ Visonà navodi da je jedna slična dragma nabavljena 1889. za muzej u Puli.³⁴ Revizija numizmatičke zbirke Arheološkoga muzeja u Splitu koja se provodi zadnjih godina, iznijela je na vidjelo pet primjeraka ovakvog novca tipa makedonski štit/zvijezda, te jedan tipa glava goveda/zvijezda u zbirci dr. Karla Stockerta. Njihovo je nalazište nepoznato, negdje na istočnojadranskoj obali.³⁵ Nalaz ovog novca u Isi možemo povezati s nalazom novca Skodre i Baleja te Dirahija i Apolonije.³⁶ Svi zajedno svjedoče o intenzivnijoj komunikaciji Ise s južnim ilirskim područjem u 2. st. pr. Kr.³⁷

U sondi S 8/7 A na Vlaškoj njivi nađen je novac otoka Hija. Nalaz ovog novca najbliži Isi zabilježen je na Hvaru.³⁸ Tragove određenog kontakta otoka Hija s Jadranom prepoznajemo još u ulomku crvenofiguralnog kiliksa s grafitom pomorca s otoka Hija, pronađenom na Palagruži.³⁹

32 Pink 1940, str. 532; o načinu nabave 22 primjerka ovog novca za Beč. Mirnik 1981, str. 39; novac iz bečke zbirke što ga je opisao Pink definira kao dio ostave iz Risna, koja je sadržavala 437 srebrnih i jedan brončani ilirski novac. Visonà 2005, str. 37, bilj. 14, navodi da se među novcem iz zadrarskog muzeja Sv. Donata koji je od vremena II. svjetskog rata prebačen u Italiju, a sada je pohranjen u Arheološkom muzeju u Veneciji, nalazi više primjeraka novca tipa makedonski štit/zvijezda. Visonà misli da bi i oni mogli pripadati spomenutoj ostavi iz Risna.

33 Ujes 1993, str. 29-31; donosi novac tipa makedonski štit/zvijezda iz Narodnog muzeja, pod nazivom "Novac iz Rizonskog zaliva". U beogradskom muzeju nalazi se još jedan primjerak ovog novca, bez podataka o nalazištu; nav. dj. str. 33, 17.

34 Visonà 2010, str. 18.

35 Dr. K. Stockert je do kraja I. svjetskog rata službovao duž istočnojadranske obale; vidi Marović 1988, str. 81; Dobrinić 2002, str. 561-567.

36 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 335, 19, 20-25; 358, 5; 334-335, 10-18. Zanimljivo je da su nalazi novca Skodre evidentirani još u Naroni, Ateni, Bergamu i Ankoni; vidi: Kroll 1993, str. 197, 552; Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 327, bilj. 30; Bonačić Mandinić 2003, str. 183-197; Gorini 2013, str. 37, 11-13.

37 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 328.

38 Novak 1924, str. 655-658. U zbirci AMS nalazi se 6 primjeraka novca Hija od kojih je jedan iz hvarske zbirke Machiedo; neobjavljeno.

39 Kirigin 2012, str. 60-62, sl. 39. Bonačić Mandinić 2013, str. 374. Trgovačke veze između Hija i Jadrana spominjao je Strabon, oslanjajući se na Teopompa; vidi

Archaeological Museum collection.³¹ In contrast, finds of the small silver coin of an unidentified south Illyrian mint are not known to north of the Bay of Boka Kotorska. actually the provenience of these issues remains very uncertain. Thus far, Risan has frequently been mentioned as their findspot.³² A hoard from Risan held in Belgrade's Narodni muzej (National Museum) contains issues of this unidentified south Illyrian mint associated with coins of Ballaios, autonomous coins of Rhizon, Dyrrhachion, and Petelia.³³ There is a note by P. Visonà that a similar drachm was acquired for the Archaeological museum in Pula in 1889.³⁴ A review of the coin collection in the Split Museum, which is in progress, brought to light six examples of silver coins attributed to this unidentified south Illyrian mint from the collection of Dr. Karl Stockert, five of the Macedonian shield/star series and one of bull's head /star series. Although their findspots are unknown, they must have been located along the East coast of the Adriatic.³⁵ The discovery of this type of coin at Issa can be linked to earlier finds of coins of Scodra, Ballaios, Dyrrhachion, and Apollonia.³⁶ On the whole, they testify to the intensive relations between Issa and southern Illyria in the 2nd century BC.³⁷

A bronze coin of Chios was found in trench S 8/7. The closest finds of these coins come from the island

31 Ljubić 1890, pp. 3, 18; Novak 1924, pp. 655-658, about a find of a coin of Messana at Hvar.

32 Pink 1940, p. 532; about the acquisition of 22 of these coins for the Coin Cabinet in Vienna. Mirnik 1981, p. 39; describes the 22 coins in Vienna's collection as a portion of a hoard from Risan that contained 437 silver and a bronze Illyrian coins. Visonà 2005, p. 37, note 14, states that among the coins from the Museo di S. Donato in Zadar taken to Italy during World War II (and now kept in Venice's Museo Archeologico Nazionale), there are several examples of the Macedonian shield / star type that might belong to the hoard from Risan mentioned above.

33 Ujes 1993, pp. 29-31; she also publishes a coin of Macedonian shield/star type of unknown provenance as the "Coin of Sinus Rhizonicus", from the collection of Narodni muzej - Beograd (National Museum - Belgrade), op. cit., p. 33, 17.

34 Visonà 2010, 18.

35 Dr. K. Stockert performed his service along the East Adriatic coast till the end of WW I: see Marović 1988, p. 81; Dobrinić 2002, pp. 561-567.

36 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, pp. 335, 19, 20-25; 358, 5; 334-335, 10-18. Significantly, coins of Scodra have been found at Naron, Athens, Bergamo, and Ancona: cfr. Kroll 1993, pp. 197, 552; Bonačić Mandinić, Visonà 2002, p. 327, note 30; Bonačić Mandinić 2003, p. 185, 2; Gorini 2013, p. 37, 11-13.

37 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, p. 328.

Karta rasprostranjenosti kovnica grčkoga i rimskoga provincijalnog novca nađenog na Vlaškoj njivi
Map showing the distribution of the mints of the Greek coins and the Roman Provincial coins found at Vlaška njiva

Što se tiče novca grada Mileta, jedinu paralelu isejskom nalazu možemo naći u primjerku srebrnog novca Mileta iz Salone.⁴⁰ Brončani novac Mileta nešto mlađi od viškog primjerka nađen je na drugoj strani Jadrana, u Anconi.⁴¹

Sedamnaest primjeraka republikanskog novca s Vlaške njive pripada razdoblju poslije 211. pr. Kr. do 38. g. pr. Kr. Četrnaest ih je srebrenih ili posrebrenih,

of Hvar.³⁸ Traces of contacts between Chios and the Adriatic can be recognized in a sherd from a red figured kylix bearing a graffito of a seaman from Chios, which was found on Palagruža.³⁹

As for the coin of Miletus, the only correspondence to the Issaeian find is a silver coin of Miletus

Braccesi 1977, str. 75, 116-118. Na ovaj podatak me uputio P. Visonà, na čemu sam mu zahvalna.

40 U arhivu AMS sačuvan je popis novca pronađenog u Solinu i okolici, iz prve polovice 19. stoljeća, kojeg Petar Degrandi nudi na prodaju. Na tom popisu se nalazi i jedan srebrni novac Mileta. Napomenimo ovdje u kontekstu nalaza novca s maloazijske obale da su u Isi nađene i lucerne maloazijske produkcije iz 2.-1. st. pr. Kr. Detaljnije o tome vidi Ugarković 2014. Zahvaljujem kolegici M. Ugarković na ovom podatku.

41 Gorini 2013, str. 37, 22.

38 Novak 1924, pp. 655-658. In the collection of the Archaeological Museum in Split there are six coins of Chios (not published), and one of them is from the Machiedo collection from the island of Hvar.

39 Kirigin 2012, pp. 60-62, fig. 39; Bonačić Mandinić 2013, p. 374. Trade relations between Chios and the Adriatic were mentioned by Strabo (echoing Theopompus): see Braccesi 1977, pp. 75, 116-118. I owe this reference to P. Visonà.

a tri su brončana. Četiri su lošeg stanja sačuvanosti pa se ne mogu precizno odrediti. Među srebrnim novcem nađeno je devet denara, dva sestercija i tri kvinara. Dva su denara prepolovljena.⁴² Brončani je novac zastupljen tek s tri primjerka: dva su prepolovljena asa, a jedan je brončani novac Oktavijana iz 38. g. pr. Kr. Dva sestercija i jedan kvinar anonimna su emisija datirana poslije 211. godine. Najraniji denar koji je bilo moguće odrediti, jest onaj prije spomenuti prepolovljeni, emisija iz 194.-190. pr. Kr. Pet denara pripada kraju 2. st. pr. Kr., emisije Kaja Aburija, Gneja Papirija Karbona, Marka Sergija Sila, Gneja Kornelija Blazija i Manlija Fonteja. Dva su kvinara s početka 1. st. pr. Kr. Jedan je iz emisije Kaja Egnatuleja, a drugi pripada emisiji Kvinta Ticija.

Uspoređujući republikanski novac s Vlaške njive s onim iz zbirke Zanella i s novcem nađenim na nekropoli Mrtvilo, možemo uočiti da su na Vlaškoj njivi kao i na Mrtvilo u grobovima nađeni sesterciji emitirani nakon 211. pr. Kr. Primjerak denara Gneja Blasija, iz 112. ili 111. pr. Kr., nalazimo i u zbirci Zanella, kao i brončani novac Oktavijana iz 38. g. pr. Kr.

Već je spomenuto da nalazi republikanskog novca u Isi upućuju na kontinuitet trgovine između Ise i Italije, kao i da svjedoče o seljenju ljudi iz Italije nakon II. punskog rata i osnivanju Akvileje.⁴³ Pogleda li se zastupljenost republikanskog novca na srednjodalmatinskim otocima za koje imamo podatke, dakle uz Vis još Hvar i Brač, očito je da su nalazi ovog novca češći što se više približavamo kopnu, preciznije, Saloni.⁴⁴ To potkrepljuje naše spoznaje da je težište kontakta i romanizacije, a sukobi su dio tog procesa, u 2. i 1. st. pr. Kr. bilo na kopnu, ali i otoci su bili uključeni.

Najveći broj primjeraka novca s Vlaške njive pripada razdoblju Rimskog Carstva. Osim dva denara cara Trajana, svi ostali primjerci su brončani. Među njima prevladavaju asevi. Nađena su tri asa cara Augusta, po jedan as Tiberija, Vespazijana i Tita, pet aseva Domicijana, jedan as Nerve, tri asa i dva denara Trajana, po 11 aseva za Hadrijana i za Antonina Pija, pet aseva Marka Aurelija među kojima su i dva za Faustinu, te jedan za Komoda; jedan je Marka Aurelija i Lucija Vera, tri su loše sačuvani i ne može se odrediti pripadaju li Antoninu Piju ili Marku Aureliju; jedan je dupondij Lucija Vera za Lucilu, dva su asa Komoda. Nađen je primjerak rudničkog novca koji bi se možda

from Salona.⁴⁰ A bronze coin of Miletus was also found at Ancona.⁴¹

Seventeen Roman Republican coins found at Vlaška njiva belong to the period between 211-38 BC. Fourteen of them are of silver, or are silver-plated, and three of them are of bronze. Four of them are badly preserved and cannot be identified. The silver coins consist of nine *denarii*, two *sestertii* and three *quinarii*. Two *denarii* are halved.⁴² Two of the bronze coins are halved asses; the third one is an issue of Octavian minted c. 38 BC. Two *sestertii* and a *quinarius* are anonymous issues struck after 211 BC. The earliest *denarius* that could be narrowly dated is a halved coin; it was minted between 194-190 BC. Five *denarii* are datable to the second half of the 2nd century BC: they represent issues of C. Aburius, Cn. Papirius Carbo, M. Sergius Silo, Cn. Cornelius Blasio and Mn. Fonteius. Two *quinarii* are issues of the early 1st century BC minted by C. Egnatuleius and Q. Titius.

A comparison between the Republican coins from Vlaška njiva and the finds from the Mrtvilo necropolis shows that *sestertii* issued after 211 BC have been found in the graves of both cemeteries. The Zanella collection also contains a *denarius* of Cn. Blasius and a bronze issued by Octavian c. 38 BC, similar to that found at Vlaška njiva.

It has been already pointed out that the finds of Republican coins at Issa illustrate the continuity of trade relations between Issa and Italy and may attest to migrations of people from Italy after the 2nd Punic War, and the foundation of Aquileia.⁴³ It is noteworthy that the finds of Republican currency are more frequent the closer one gets to the mainland, e.g. at Salona.⁴⁴ This suggests that contacts with the Romans and the process of Romanization (including clashes and combats) in the 2nd and 1st centuries BC were focused on the mainland, whereas the islands were involved in these events to a lesser extent.

42 O prepolovljenom novcu vidi Kos 1998, s. v. Prepolavljanje novca.

43 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 330.

44 Glavinić 1878, str. 46; Savo 1901; Mirnik 1979, str. 11, 19-20; Dukat, Mirnik 1979, str. 5, 11-12, 166-182; Mirnik 1981, str. 58, 62, 63, 86, 87, 99; Bonačić Mandinić 1990, str. 103-115, T. IX-XIV; Bonačić Mandinić 2002, I: str. 561-592; II: str. 226-239.

40 The Archives of the Archaeological Museum in Split contains a list of coins found in Solin, offered for sale by P. Degrandi in the first half of 19th century, including a silver coin of Miletus. The lamps of Ionian production from 2nd to 1st century have been found in Issa as well; see Ugarković 2014. I am grateful to M. Ugarković for this information.

41 Gorini 2013, pp. 37, 22.

42 For halved coins cfr. Kos 1998, s. v. Prepolavljanje novca.

43 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, p. 330.

44 Glavinić 1878, p. 46; Savo 1901; Mirnik 1979, pp. 11, 19-20; Dukat, Mirnik 1979, pp. 5, 11-12, 166-182; Mirnik 1981, pp. 58, 62, 63, 86, 87, 99; Bonačić Mandinić 1990, pp. 103-115, T. IX-XIV; Bonačić Mandinić 2002, I: pp. 561-592; II: pp. 226-239.

mogao pripisati Hadrijanovu vremenu.⁴⁵ Najkasniji rimski novac je onaj Konstancija II. iz kovnice Tesalonike. Jedan rimski novac zbog loše sačuvanosti nije bilo moguće identificirati.

Novac rimskih careva s Vlaške njive već je evidentiran među nalazima rimskog novca u Isi u zbirci Zanella, na istraživanjima Termini 1985. i u zbirci Tipić. Tako u zbirci Zanella ima 14 aseva Augusta, jedan njegov kvadrans i jedan denar.⁴⁶ U toj zbirci je i osam aseva Tiberija, tri asa i jedan dupondij Domitijana, dva asa Nerve, dva asa, dupondij i semis Trajana, pet aseva, dva dupondija i sestercij Hadrijana, dva asa i dva sestercija Antonina Pija, nadalje dva asa Antonina Pija za Faustinu I. i jedan za *Diva Faustina*, dva dupondija Marka Aurelija i Lucija Vera, jedan dupondij Lucile, as, dupondij i sestercij Komoda i pet primjeraka brončanog novca Konstancija II.

Na Termama je nađen as Augusta, dupondij Nerve, sestercij i dupondij Trajana, as Hadrijana, dva asa, dupondij i sestercij Antonina Pija, dva asa i dupondij Marka Aurelija, dva asa Antonina Pija za *Divu Faustinu*, as Komoda. U privatnoj zbirci Tipić nalazimo dupondij Trajana, as i dupondij Hadrijana, dupondij Antonina Pija za *Diva Faustina*, dva brončana novca Konstancija II.

Ovdje smo opširno nabrojili nominale carskog novca nađenog u Isi, kako bismo istaknuli veliku količinu malih nominala novca – aseva, uz poneki dupondij i sestercij. Dakle, asevi čine glavninu carskog novca u Isi. Zajednička osobina tog novca je da je vrlo istrošen, što znači da je vrlo dugo bio upotrebljavan. Sada valja spomenuti i dvije ostave iz Visa, da vidimo kako se vrjedniji novac posebno spremao. Jedna je ostava vjerojatno tek manjim dijelom sačuvana, a sastoji se od šest sestercija, dva asa i jednog dupondija, iz vremena od Trajana do Marka Aurelija.⁴⁷ Druga je vrlo bogata ostava srebrnog novca, 75 denara i 3 antoninijana careva od Antonina Pija do Gordijana III.⁴⁸ Novac iz te ostave dobro je sačuvan, što znači da je bio kraće u upotrebi. Čini mi se da ju je sakrio netko tko je na Vis pobjegao s kopna u strahu od rata ili neke druge opasnosti i u udaljenoj Isi sigurno sakrio svoj imetak. Manje mi je vjerojatna mogućnost da je taj novac sakrio stalni stanovnik Ise, jer bi se u tom slučaju našlo još primjeraka ovih nominala srebrnog novca kao pojedinačnih nalaza na istraživanjima ili slučajno.

Od rimskog provincijalnog novca nađen je brončani novac Amfipolisa u Makedoniji, emisija Marka

The largest group of coins from Vlaška njiva consists of Roman Imperial issues. Except for two *denarii* of Trajan, most of them are bronze. Asses are the predominant denomination. The finds comprise three asses of Augustus, one of Tiberius, Vespasian, and Titus respectively, five of Domitian, one of Nerva, three of Trajan, eleven of Hadrian and as many of Antoninus Pius, five of Marcus Aurelius, (two of them for Faustina and one for Commodus; one as is an issue of Marcus Aurelius and Lucius Verus). Three coins are badly preserved and it is uncertain whether they can be assigned to Antoninus Pius or Marcus Aurelius. In addition, there is a *dupondius* of Lucius Verus for Lucilla. Two asses are issues of Commodus. An example of a “coin of the mines”, datable possibly to Hadrian's reign, has also been found.⁴⁵ The most recent Roman coin on Vlaška njiva is an AE 3 of Constantius II from the mint of Thessalonica. A Roman coin in very poor condition could not be identified.

In general, the types of Roman imperial coins found at Vlaška njiva are already known from other finds at Issa, from the specimens in the Zanella and Tipić collections, and from those found in the excavations of Issa's Thermae in 1985. The Zanella collection contains fourteen asses, a *denarius*, and a *quadrans* of Augustus.⁴⁶ In the same collection there are eight asses of Tiberius, three asses and a *dupondius* of Domitianus, two asses of Nerva, two asses, a *dupondius* and a semis of Trajan, five asses, two *dupondii* and a *sestertius* of Hadrian, two *sestertii* and two asses of Antoninus Pius, two asses of Antoninus Pius for Faustina I, and one for *Diva Faustina*, two *dupondii* of Marcus Aurelius and Lucius Verus, a *dupondius* of Lucilla, an as, a *dupondius* and a *sestertius* of Commodus and 5 AE of Constantius II.

The excavations of Issa's Thermae have yielded an as of Augustus, a *dupondius* of Nerva, a *sestertius* and a *dupondius* of Trajan, an as of Hadrian, two asses, a *dupondius* and a *sestertius* of Antoninus Pius, two asses and a *dupondius* of Marcus Aurelius, two asses of Antoninus Pius for *Diva Faustina*, and an as of Commodus. A *dupondius* of Trajan, an as and a *dupondius* of Hadrian, a *dupondius* of Antoninus Pius for *Diva Faustina* and two AE of Constantius II are in the Tipić collection.

Earlier in this report the denominations of the Roman Imperial coins have been listed in detail, in order to underscore the fact that a large quantity of small denominations has been found at Issa, namely asses, whereas *dupondii* and *sestertii* are less frequently

45 Kos 1998, s.v. Rudnički novac (*Metalla*).

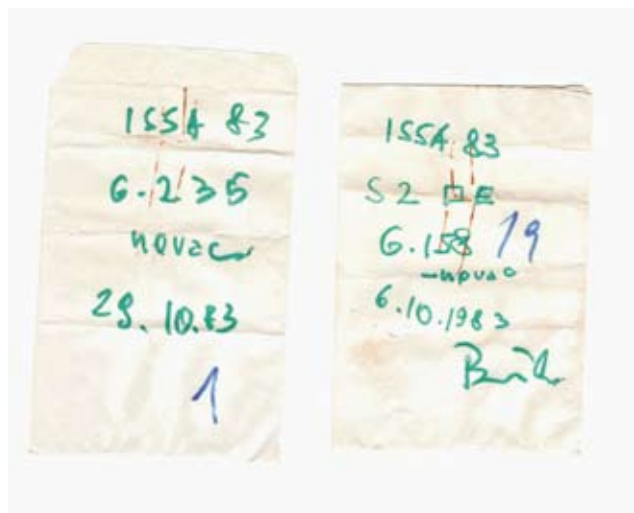
46 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 342, 343.

47 Pegan 1960, str. 75; Mirnik 1991, str. 58, 147.

48 Čargo 2006; Nađ 2012, str. 407, 55.

45 For the coins of the mines cfr. Kos 1998, s.v. Rudnički novac (*Metalla*).

46 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, pp. 342, 343.

Omoti s novcem koje je ispisao F. Buškariol
 Paper bags where the coins have been stored with
 signature written by F. Buškariol

Aurelija za Faustinu II., kao i brončani novac grada Bostre u Arabiji, emisija Severa Aleksandra za Juliju Mameju. Do sada je poznato pet primjeraka rimskoga provincijalnog novca iz Ise. U zbirci Zanella nalazimo novac grčkih gradova Korinta i Egija iz vremena samog kraja Republike, i brončani obol Aleksandrije za cara Tiberija.⁴⁹ Za istraživanja Terma godine 1985. nađen je novac Elagabala, emisija Nikopolisa, grada u Epiru.⁵⁰ Iz zbirke Tipić makedonski je novac iz vremena Gordijana III.⁵¹ Među ovdje spomenutim kovnicama uočavamo da ih je više s područja Grčke i Makedonije, gradova koji su bliže Isi, a samo dva su iz udaljenih kovnica, Bostre i Aleksandrije.

Novovjekni novac nađen je u sondama. Radi se o novcu koji je tokom vremena bio u upotrebi u Visu ili su ga koristili posjetitelji Visa, te je slučajno dospio do Vlačke njive. Dva su iz vremena Venecije, a s po jednim primjerkom novca zastupljeni su europski vladari druge polovice 19. st. i početka 20. st., Franjo Josip, George V. i Petar II. Karađorđević.⁵²

49 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 339, 340. 71, 72, 77.

50 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 366, 2.

51 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, str. 357, 7.

52 Dok sam pisala ovaj rad, ispričala sam kolegi Dinku Radiću, Višaninu, koji je novac nađen na Vlačkoj njivi. Kad je čuo za novac Georgea V. i Petra II. rekao je u šali da bi ti novci još uvijek mogli biti u upotrebi na Visu. Sjetio se anegdote iz osamdesetih godina prošlog stoljeća. Njegov tada vremešni djed Dinko Radić stariji, arheolog amater, pitao bi ga, kad bi se premao za izlazak "u pajiz", u mjesto, koji će novac uzeti za trošenje tog dana. Ova crtica iz nedavne prošlosti ipak pokazuje kako je otok, pogotovo udaljeni otok,

documented. Asses, therefore, comprise most of the Imperial coins from Issa. A feature that these coins have in common is that they are worn from a very long use. Two coin hoards from Vis show that other, more valuable coins were especially treasured. A hoard which was partially preserved contained 6 *sestertii*, 2 asses, and a *dupondius* ranging in date from the reign of Trajan to that of M. Aurelius.⁴⁷ Another hoard consisting of silver coins - 75 *denarii* and 3 *antoniniani* from the time of Antoninus Pius to that of Gordian III was found complete.⁴⁸ The coins from this hoard are very well preserved, suggesting that they had been in circulation for a short period of time. Apparently, they were hidden by someone who fled the mainland fearing war or some other peril and chose a relatively distant island to conceal his money. It seems less probable to me that this hoard was hidden by a local resident: if so, more of these denominations in silver would have been found at Issa, either in controlled excavations or in stray finds.

Two Roman Provincial coins have also been unearthed at Vlačka njiva: a bronze of Amphipolis in Macedonia, an issue of Marcus Aurelius for Faustina II with a countermark on the obverse, and issue of Severus Alexander for Iulia Mamaea, from the mint of Bostra, in Arabia. There is the evidence for earlier finds of Roman Provincial coins at Vis. The Zanella collection includes bronze issues of Corinth and Aegium datable to the late 1st century BC, and a bronze obol of Alexandria minted under Tiberius.⁴⁹ An issue of Nikopolis for Elagabal was found in Issa's Thermae.⁵⁰ In addition, the Tipić collection contains a Macedonian bronze from the reign of Gordian III.⁵¹ It seems relevant that most of the provincial coins from Issa come from cities relatively close to Vis, from Macedonia, and from Greece, whereas only two specimens come from the faraway mints of Bostra and Alexandria.

All the 17th century Venetian gazettes, and the coins of European states datable from the 2nd half of 19th to the beginning of the 20th century, such as the Austrian 5/10 Kreuzer of the Emperor Franz Joseph, a British penny of King George V, and the coin of the Kingdom of Yugoslavia, King Petar II Karađorđević, have been found in the trenches. These coins were used in

47 Pegan 1960, p. 75; Mirnik 1991, pp. 58, 147.

48 Čargo 2006; Nađ 2012, pp. 407, 55.

49 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, pp. 339, 340. 71, 72, 77.

50 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, p. 366, 2.

51 Bonačić Mandinić, Visonà 2002, p. 357, 7.

Ovdje opisan novac predstavlja tek jednu komponentu u stvaranju potpune slike o Vlaškoj njivi. Nju ćemo dobiti nakon analize cjelokupnoga materijala nađenog na nekropoli. Sahranjivanje pokojnika, jedna od manifestacija načina življenja, na svoj je način odraz svakodnevice, stoga će nam integralna obrada grobnih cjelina upotpuniti saznanja o životu Ise.

Vis by its modern residents or by travelers visiting the island.⁵²

The coins described in this essay are only a fraction of the circulating medium at Vlaška njiva, and at ancient Issa. An analysis of the grave goods found at Vlaška njiva will reconstruct the evolution of the necropolis through time. Burying the dead is an aspect of a way of living and a reflection of everyday life. Thus, a complete study of the necropolis will broaden our knowledge of Issa's history and culture.

---

konzervativan, njegovi stanovnici čuvaju sve, jer nisu sigurni hoće li i kada moći nabaviti što im je potrebno. Količina stvari i novca je ograničena. Zbog toga se sve dugo upotrebljava i sprema, a stare stvari - predmeti, novac - mogu se koristiti u slučaju nestašice.

---

52 My colleague Dinko Radić (who was born in Vis and lived there for a long time) and I discussed the coins found at Vlaška njiva. When he heard that coins of George V and Petar II had been found, he said half-jokingly that these coins might be still in use at Vis. He remembered an anecdote from the '80s of the previous century. His grandfather Dinko Radić Senior, an amateur archaeologist, who was then quite old, used to ask him when he was going out for a walk in Vis, what money (meaning the money issued by which authority) he should use on that specific day. This brief story from not so long ago goes to show that an island, especially a remote island in Croatia, is conservative. Islanders are used to hanging on to almost everything, because they are not sure whether it will be possible to obtain what they need when they need it. The amount of goods and money – of coins, we may say – is limited. This is the reason why they use things for a long time, and why they keep them for so long: to have them at hand in case of a shortage.

KATALOG

(Stanje sačuvanosti novca označeno je samo u slučaju da je novac oštećen.)

GRČKI NOVAC

Tarentum, Calabria

1. diobol, 4.-3. st. pr. Kr.
av/ glava Atene s kacigom d., kaciga ukrašena hipokampom.
rv/ Heraklo se bori s lavom.
srebro, 11 x 12 mm, 0,79 g, ↓.
podaci o nalazu: G 7/2; S1/5.
inv. AMS 16732.
SNG Cop 988-989.
2. diobol, 4.-3. st. pr. Kr.
av/ glava Atene s kacigom d., kaciga ukrašena hipokampom.
rv/ Heraklo se bori s lavom.
srebro, 11 x 12 mm, 0,62 g, ↑.
podaci o nalazu: G 29.
inv. AMS 16818.
SNG Cop 988-989.
Oštećen.

Tarentum, Calabria?

3. sitni srebrni novac (hemiobol ili hemilitra), 4.-3. st. pr. Kr.
av/ neodređeno.
rv/ neodređeno.
srebro, 9 x 8 mm, 0,29 g.
podaci o nalazu: G 58/5.
inv. AMS 16811.
SNG Cop 1024-1050?

Velia, Lucania

4. diobol, 400.-350. g. pr. Kr.
av/ glava nimfe d.
rv/ sova.
srebro, 11 mm, 0,78 g, →.
podaci o nalazu: G 29/6.
inv. AMS 16731.
SNG Cop 1554.

Alaesa, Sicilia

5. AE, 340. g. pr. Kr.
av/ grifon.
rv/ konj u skoku.

CATALOGUE

(The state of preservation is noted for poorly preserved coins.)

GREEK COINAGE

Taras, Calabria

1. diobol, 4th-3rd century BC
Obv/ Athena wearing helmet decorated with hippocamp.
Rev/ Heracles struggling with lion.
AR, 11x12 mm, 0,79 g, ↓.
data of the find: G 7/2; S1/5.
inv. AMS 16732.
SNG Cop 988-989.
2. diobol, 4th-3rd century BC
Obv/ Athena wearing helmet decorated with hippocamp.
Rev/ Heracles struggling with lion.
AR, 11x12 mm, 0,62 g, ↑.
data of the find: G 29.
inv. AMS 16818.
SNG Cop 988-989.
Damaged.

Taras, Calabria?

3. hemiobol or hemilitra, 4th-3rd century BC
Obv/ Not determined.
Rev/ Not determined.
AR, 9x8 mm, 0,29 g.
data of the find: G 58/5.
inv. AMS 16811
SNG Cop 1024-1050.

Velia, Lucania

4. diobol, 400-350 BC
Obv/ Nymph.
Rev/ Owl.
AR, 11 mm, 0,78 g, →.
data of the find: G 29/6.
inv. AMS 16731.
SNG Cop 1554.

Alaesa, Sicily

5. AE, 340 BC
Obv/ Griffin.
Rev/ Horse prancing.
AE, 21x20 mm, 8,83 g, ↑.
data of the find: G 64.

bronca, 21 x 20 mm, 8,83 g, ↑.
podaci o nalazu: G 64.
inv. AMS 16816.
SNG Cop 133.

Messane, Mamertini, Sicilia

6. *pentonkia*, poslije 288. g. pr. Kr.
av/ glava Zeusa ovjenčana lovorovim vijencem d., iza batina.
rv/ ratnik d., MAMEPTIVQV.
bronca, 26 x 28 mm, 9,53 g, ↓.
podaci o nalazu: G 70/1.
inv. AMS 16730.
SNG Cop 462.

Syracusa, Hieron II., Sicilia

7. AE, 274-216. g. pr. Kr.
av/ glava Posejdona I.
rv/ trozub, sa svake strane po jedan dupin, ispod (IEPΩNOΣ).
bronca, 21 x 20 mm, 5,40 g, ↑.
podaci o nalazu: S 7/7.
inv. AMS 16764.
SNG Cop 844-856.

Issa, Illyricum

8. AE, 4. st. pr. Kr.
av/ glava nimfe d., iza ΙΣ(ΣΑ).
rv/ zvijezda.
bronca, 21 x 20 mm, 6,65 g, ↑.
podaci o nalazu: G 28.
inv. AMS 16733.
Brunšmid, 7
9. AE, 3. st. pr. Kr.; prekovan na novcu Metaponta
av/ glava Atene d.
rv/ jelen d., iznad ΙΣ, vidljivi tragovi klasa prvog kova.
bronca, 17 mm, 4,06 g, ↖.
podaci o nalazu: između G 150 i zida prema G 202.
inv. AMS 16763.
Brunšmid, 19.
10. AE, 4.-3. st. pr. Kr.
av/ glava Atene d.
rv/ jelen d.
bronca, 14 mm, 2,18 g.
podaci o nalazu: G 157.
inv. AMS 16814.
Brunšmid, 17.
Propao od korozije.

inv. AMS 16816.
SNG Cop 133.

Messana (Mamertines), Sicily

6. *pentonkia*, after 288 BC
Obv/ Zeus laureate, behind club.
Rev/ Warrior wearing helmet, spear and shield, MAMEPTIVQV.
AE, 26x28 mm, 9,53 g, ↓.
data of the find: G 70/1.
inv. AMS 16730.
SNG Cop 462.

Hieron II (Syracuse), Sicily

7. AE, 274-216 BC
Obv/ Poseidon.
Rev/ Trident, one either side a dolphin, below, (IEPΩNOΣ).
AE, 21x20 mm, 5,40 g, ↑.
data of the find: S 7/7.
inv. AMS 16764.
SNG Cop 844-856.

Issa, Illyricum

8. AE, 4th century BC
Obv/ Nymph., ΙΣ(ΣΑ).
Rev/ Star.
AE, 21x20 mm, 6,65 g, ↑.
data of the find: G 28.
inv. AMS 16733.
Brunšmid, 7.
9. AE, 3rd century BC; over struck upon the coin of Metapontum
Obv/ Athena.
Rev/ Deer, ΙΣ, the trace of the first strike, ear of corn, is visible.
AE, 17 mm, 4,06 g, ↖.
data of the find: between G 150 and the wall in the direction of G 202.
inv. AMS 16763.
Brunšmid, 19.
10. AE, 4th-3rd century BC
Obv/ Athena.
Rev/ Deer.
AE, 14 mm, 2,18 g.
data of the find: G 157.
inv. AMS 16814.
Brunšmid, 17.
Corroded.

Ballaios, Illyricum

11. AE, 3.-2. st. pr. Kr.
av/ glava Baleja I.
rv/ ΒΑΣΣΙ( ) ΒΑΛΛΑ( ), Artemida I.
bronca, 17 x 15 mm, 2,64 g, ↖.
podaci o nalazu: G 120/1.
inv. AMS 16802.
Brunšmid, 7 i dalje; Marović 1988, 325-334;
SNG Cop 534.
12. AE, 3.-2. st. pr. Kr.
av/ (ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΒΑΛΛΑΙΟΥ), glava Baleja I.
rv/ Artemida I.
bronca, 16 x 14 mm, 2,68 g, ↓.
podaci o nalazu: G 169/2.
inv. AMS 16765.
Brunšmid, 7 i dalje; Marović 1988, 311-321;
SNG Cop 534.

Neodređena južnoiliriska kovnica, Illyricum

13. AR, 3.-2. st. pr. Kr.
av/ makedonski štit.
rv/ zvijezda sa šest zraka.
srebro, 12 x 13 mm, 1,40 g, ↑.
podaci o nalazu: G 220.
inv. AMS 16804.
Pink, 529, 22-25; Rendić-Miočević 1976, 44-46;
Kos 1998, s. v. *Sinus Rhizonicus*; Visonà 2005,
28, bilj. 6, 37-38; 2010, 35-36.

Miletus, Ionia

14. AE, 300-250. g. pr. Kr.
av/ glava Apolona s lovorovim vijencem.
rv/ lav d., glave okrenute prema natrag, iznad
zvijezda, u odsječku ime magistrata.
bronca, 15 x 16 mm, 4,91 g, ↑.
podaci o nalazu: G 22/9.
inv. AMS 16803.
SNG Cop 981-985.

Chios, Ionia

15. AE, 190.-84. g. pr. Kr.
av/ sfiga sjedi d., na glavi ima *modius*.
rv/ (ΧΙΟΣ), amfora.
bronca, 12 mm, 2,14 g, →.
podaci o nalazu: S 8/7 A, uz profil 8B.
inv. AMS 16799.
SNG Cop 1619.

Ballaios, Illyricum

11. AE, 3rd-2nd century BC
Obv/ Ballaios.
Rev/ ΒΑΣΙ( ) ΒΑΛΛΑ( ), Artemis.
AE, 17x15 mm, 2,64 g, ↖.
data of the find: G 120/1.
inv. AMS 16802.
Brunšmid, 7 *ff.*; Marović 1988, 325-334;
SNG Cop 534.
12. AE, 3rd-2nd century BC
Obv/ (ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΒΑΛΛΑΙΟΥ), Ballaios.
Rev/ Artemis.
AE, 16x14 mm, 2,68 g, ↓.
data of the find: G 169/2.
inv. AMS 16765.
Brunšmid, 7 *ff.*; Marović 1988, 311-321;
SNG Cop 534.

Unidentified south Illyrian mint

13. AR, 186-168 BC
Obv/ Macedonian shield.
Rev/ Six-rays star.
AR, 12x13 mm, 1,40 g, ↑.
data of the finding: G 220.
inv. AMS 16804.
Pink, 529, 22-25; Rendić-Miočević 1976, 44-46;
Kos 1998, s. v. *Sinus Rhizonicus*; Visonà 2005,
28, note 6, 37-38; 2010, 35-36.

Miletus, Ionia

14. AE, 300-250 BC
Obv/ Apollo laureate.
Rev/ Lion walking with head reverted; above,
star, in exergue, magistrate's name.
AE, 15x16 mm, 4,91 g, ↑.
data of the find: G 22/9.
inv. AMS 16803.
SNG Cop 981-985.

Chios, Ionia

15. AE, 190-84 BC
Obv/ Sphinx seated wearing *modius*.
Rev/ (ΧΙΟΣ) Amphora.
AE, 12 mm, 2,14 g, →.
data of the find: S 8/7 A, close to profile 8B.
inv. AMS 16799.
SNG Cop 1619.

Neodređena kovnica

16. AE, 2. st. pr. Kr.?
av/ ne može se odrediti.
rv/ ne može se odrediti.
bronca, 18 x 15 mm, 1,91 g.
podaci o nalazu: G 180/42.
inv. AMS 16800.
Propao od korozije
17. AE, 2. st. pr. Kr.?
av/ ne može se odrediti.
rv/ ne može se odrediti.
bronca, 14 mm, 1,29 g.
podaci o nalazu: G 43/6.
inv. AMS 16801.
Istrošen od upotrebe.

RIMSKI NOVAC**REPUBLIKA**

18. *quinarius*, od 211. g. pr. Kr., kovnica Roma
av/ glava Rome s kacigom d., iza V.
rv/ Dioskuri jašu d., u odsječku ROMA.
srebro, 17 x 16 mm, 1,56 g, ↑.
podaci o nalazu: G 81/18.
inv. AMS 16784.
RRC 44/6.
19. *sestertius*, od 211. g. pr. Kr., kovnica Roma
av/ glava Rome s kacigom d., iza IIS.
rv/ Dioskuri jašu d., u odsječku ROMA.
srebro, 12 mm, 0,76 g.
podaci o nalazu: G 150.
inv. AMS 16746.
RRC 44/7.
20. *sestertius*, od 211. g. pr. Kr., kovnica Roma
av/ glava Rome s kacigom d., iza IIS.
rv/ Dioskuri jašu d., u odsječku ROMA.
srebro, 11 x 12 mm, 0,61 g, ↓.
podaci o nalazu: G 31/1.
inv. AMS 16742.
RRC 44/7.
21. *denarius*, 2. st. pr. Kr., kovnica Roma
av/ glava Rome d.
rv/ uništen.
srebro, 20 mm, 3,15 g.
podaci o nalazu: G 29/7.
inv. AMS 16758.

Unidentified mint

16. AE, 2nd century BC?
Obv/ Can not be determined.
Rev/ Can not be determined.
AE, 18x15 mm, 1,91 g.
data of the find: G 180/42.
inv. AMS 16800.
Corroded.
17. AE, 2nd century BC?
Obv/ Can not be determined.
Rev/ Can not be determined.
AE, 14 mm, 1,29 g.
data of the find: G 43/6.
inv. AMS 16801.
Worn from use.

ROMAN COINAGE**ROMAN REPUBLIC**

18. *quinarius*, from 211 BC, Roma
Obv/ Helmeted head of Roma r., behind, V.
Rev/ Dioscuri r., in exergue, ROMA.
AR, 17x16 mm, 1,56 g, ↑.
data of the find: G 81.
inv. AMS 16784.
RRC 44/6.
19. *sestertius*, from 211 BC, Roma
Obv/ Helmeted head of Roma r., behind, IIS.
Rev/ Dioscuri r., in exergue, ROMA.
AR, 12 mm, 0,76 g.
data of the find: G 150.
inv. AMS 16746.
RRC 44/7.
20. *sestertius*, from 211 BC, Roma
Obv/ Helmeted head of Roma r., behind, IIS.
Rev/ Dioscuri r., in exergue, ROMA.
AR, 11x12 mm, 0,61 g, ↓.
data of the find: G 31.
inv. AMS 16742.
RRC 44/7.
21. *denarius*, 2nd century BC, Roma
Obv/ Helmeted head of Roma r.
Rev/ Corroded.
AR, 20 mm, 3,15 g.
data of the find: G 29.
inv. AMS 16758.

22. *as*, prepolovljeni, 2. st. pr. Kr., kovnica Roma
av/ (glava Janusa).
rv/ (pramac broda).
bronca, 33 x 16 mm, 14,18 g.
podaci o nalazu: izbačeno iz sonde prilikom de-
vastacije.
inv. AMS 16810
Potpuno istrošen.
23. *as*, prepolovljeni, 2. st. pr. Kr., kovnica Roma
av/ (glava Janusa).
rv/ (pramac broda).
bronca, 33 x 14 mm, 9,65 g.
podaci o nalazu: gomila 2.
inv. AMS 16809.
Potpuno istrošen.
24. *denarius*, 2. st. pr. Kr., kovnica Roma
av/ propao od korozije.
rv/ propao od korozije.
posrebrena bronca, 20 mm, 1,63 g.
podaci o nalazu: G 86.
inv. AMS 16755.
Propao od korozije.
25. *denarius*, prepolovljen, 194.-190. g. pr. Kr.,
kovnica Roma
av/ glava Rome s kacigom d., (iza X).
rv/ Luna u bigi, iznad AV u ligaturi, u okviru
ROMA.
srebro, 20 x 10 mm, 1,73 g, →.
podaci o nalazu: G 175/6.
inv. AMS 16739.
RRC 136/1.
26. *denarius*, prepolovljen, 134. g. pr. Kr., kovnica
Roma
av/ (glava Rome s kacigom d., iza GEM,
ispred *).
rv/ (Mars u kvadrigi d.), ispod C ABVRI, u od-
sječku ROMA.
srebro, 20 x 10 mm, 1,22 g, ↑.
podaci o nalazu: G 81/6.
inv. AMS 16787.
RRC 244/1.
27. *denarius*, 121. g. pr. Kr., kovnica Roma
av/ glava Rome s kacigom d., iza X.
rv/ Jupiter u kvadrigi, u jednoj ruci drži žezlo i
uzde, a drugom baca munju, ispod CARB, (u od-
sječku ROMA).
srebro, 20 mm, 3,18 g, ↖.
podaci o nalazu: G 91.
inv. AMS 16737.
RRC 279/1.
22. *as*, halved, 2nd century BC, Roma
Obv/ (Janus).
Rev/ (Prow).
AE, 33x16 mm, 14,18 g.
data of the find: from the demolished trench.
inv. AMS 16810
Totally worn.
23. *as*, halved, 2nd century BC, Roma
Obv/ (Janus).
Rev/ (Prow).
AE, 33x14 mm, 9,65 g.
data of the find: spoil heap of discarded stones
and soil 2.
inv. AMS 16809.
Totally worn.
24. *denarius*, 2nd century BC, Roma
Obv/ Can not be determined.
Rev/ Can not be determined.
Silver plated, 20 mm, 1,63 g.
data of the find: G 86.
inv. AMS 16755.
Corroded.
25. *denarius*, halved, 194-190 BC, Roma
Obv/ Helmeted head of Roma r., (behind, X).
Rev/ Luna in biga, (above, AV in ligature, in
frame, ROMA).
AR, 20x10 mm, 1,73 g, →.
data of the find: G 175.
inv. AMS 16739.
RRC 136/1.
26. *denarius*, halved, 134 BC, Roma
Obv/ (Helmeted head of Roma r., behind, GEM,
before, *).
Rev/ (Mars in quadriga r.), below, C ABVRI,
in exergue, ROMA.
AR, 20x10 mm, 1,22 g, ↑.
data of the find: G 81.
inv. AMS 16787.
RRC 244/1.
27. *denarius*, 121 BC, Roma
Obv/ Helmeted head of Roma r., behind X.
Rev/ Jupiter in quadriga, holding reins and scep-
ter in r. hand, and hurling thunderbolt with l.
hand, below, CARB, (in exergue, ROMA).
AR, 20 mm, 3,18 g, ↖.
data of the find: G 91.
inv. AMS 16737.
RRC 279/1.

28. *denarius*, 116. ili 115. g. pr. Kr., kovnica Roma
av/ glava Rome s kacigom d., iza X, ispred
EX S C, u točkastoj kružnici.
rv/ konjanik l., u ruci drži mač i odsječenu glavu
protivnika, ispred Q, ispod M SERGI, u odsječ-
ku SILVS.
srebro, 20 mm, 3,18 g, →.
podaci o nalazu: G 169.
inv. AMS 16740.
RRC 286/1.
29. *denarius*, 112. ili 111. g. pr. Kr., kovnica Roma
av/ (CN BLASIO C N F), glava Marsa s korint-
skom kacigom d., iza klas žita.
rv/ Jupiter između Junone i Minerve (ROMA).
posrebrena bronca, 20 mm, 1,97 g, →.
podaci o nalazu: S 15/A.
inv. AMS 16756.
RRC 296/1 i.
Probušen.
30. *denarius*, 108. ili 107. g. pr. Kr., kovnica Roma
av/ združene glave Dioskura d. ispred *.
rv/ lađa, iznad M(FONTEI).
srebro, brončana jezgra novca, 20 mm,
2,84 g, →.
podaci o nalazu: G 81.
inv. AMS 16785.
RRC 307/1 b.
31. *quinarius*, 97. g. pr. Kr., kovnica Roma
av/ glava Apolona s lovorovim vijencem, iza
C EG(ANTVL)EI C F.
rv/ Viktorija piše po štitu koji visi na tropeju, u
sredini Q, ispod ROMA, (iza *carnyx*).
srebro, 16 x 17 mm, 1,40 g, ↑.
podaci o nalazu: u blizini G 67.
inv. AMS 16757.
RRC 333/1.
32. *quinarius*, 90. g. pr. Kr., kovnica Roma
av/ poprsje Viktorije d., u točkastoj kružnici.
rv/ Pegaz d., ispod Q TITI.
srebro, 13 mm, 2,01 g, ↑.
podaci o nalazu: u blizini G 212/56.
inv. AMS 16768.
RRC 341/3.
33. *denarius serratus*, 79. g. pr. Kr., kovnica Roma
av/ poprsje Dijane d. s lukom i tobolcem na ra-
menu, ispred S C, u točkastoj kružnici.
rv/ Viktorija u bigi d., u jednoj ruci drži palminu
granu i uzde, a u drugoj vijenac, ispod kontrolna
oznaka: LXVII, u odsječku TI CLAVD TI F / AP
N, u točkastoj kružnici.
28. *denarius*, 116 or 115 BC, Roma
Obv/ Helmeted head of Roma r., behind X, be-
fore, EX S C. Border of dots.
Rev/ Horseman l., holding sword and severed
head, before, Q, below, M SERGI, in exergue,
SILVS.
AR, 20 mm, 3,18 g, →.
data of the find: G 169.
inv. AMS 16740.
RRC 286/1.
29. *denarius*, 112 or 111 BC, Roma
Obv/ (CN BLASIO C N F) Helmeted head of
Mars r. (Corinthian helmet), behind, ear of corn.
Rev/ Jupiter between Junona and Minerva
(ROMA).
Silver plated, 20 mm, 1,97 g, →.
data of the find: S 15/A.
inv. AMS 16756.
RRC 296/1 i.
Punctured.
30. *denarius*, 108 or 107 BC, Roma
Obv/ Jugate, laureate heads of Dioscuri r.,
before, *.
Rev/ Ship r., above, M(FONTEI).
Silver plated, 20 mm, 2,84 g, →.
data of the find: G 81.
inv. AMS 16785.
RRC 307/1 b.
31. *quinarius*, 97 BC, Roma
Obv/ Laureate head of Apollo r., behind
C EG(ANTVL)EI C F
Rev/ Victory l. inscribing shield attached to
trophy, between Victory and shield, Q, below,
ROMA, (behind, *carnyx*).
AR, 16x17 mm, 1,40 g, ↑.
data of the find: S 8/2, close to grave G 67.
inv. AMS 16757.
RRC 333/1.
32. *quinarius*, 90 BC, Roma
Obv/ Bust of Victory r. Border of dots.
Rev/ Pegasus r., below, Q TITI.
AR, 13 mm, 2,01 g, ↑.
data of the find: close to G 212.
inv. AMS 16768.
RRC 341/3.
33. *denarius serratus*, 79 BC, Roma
Obv/ Bust of Diana r. with bow and quiver over
shoulder, before, S C. Border of dots.
Rev/ Victory in biga r., holding palm.branch and
reins in l. hand, and wreath in r. hand, below,

srebro, 20 mm, 3,83 g, ↓.
podaci o nalazu: u sloju uz živac u S 9/2.
inv. AMS 16741.
RRC 383/1.

34. AE, 38. g. pr. Kr.?, kovnica Italija
av/ glava Oktavijana d., ispred (CAESAR), iza DIVI F.
rv/ glava Cezara ovjenčana vijencem d., ispred DIV(OS), iza (IVLIVS).
bronca, 31 x 30 mm, 18,07 g, ←.
podaci o nalazu: G 81.
inv. AMS 16786.
RRC 535/1.

CARSTVO

August

35. *as*, 27.-14. g. pr. Kr.
av/ glava Augusta d.
rv/ ne može se razaznati.
bronca, 26 x 25 mm, 7,41 g.
podaci o nalazu: G 125; S 13/D.
inv. AMS 16807.
Oštećen i propao od korozije.
36. *as* ili *dupondius*, prepolovljen, 19.-4. g. pr. Kr.
av/ glava Augusta d.
rv/ S C.
bronca, 26 x 14 mm, 4,41 g, ↗.
podaci o nalazu: G 153.
inv. AMS 16820.
37. *as*, 10.-12. g.
av/ (IMP CAESAR DIVI F AVG)VSTVS I(MP XX).
rv/ potpuno istrošen.
bronca, 27 x 26 mm, 8,43 g.
podaci o nalazu: nepoznati kontekst.
inv. AMS 16752.
RIC I, 471?

Tiberije

38. *as*, 22./23.-30.? g.
av/ (DIVVS AVGVSTVS) PA(TER), glava Augusta sa zrakastom krunom I.
rv/ (PROVIDENT) S C, žrtvenik.
bronca, 26 mm, 8,28 g, ↑.
podaci o nalazu: G 12.
inv. AMS 16761.
RIC I, 81.

control mark: LXVII, in exergue, TI CLAVD TI F / AP N. Border of dots.
AR, 20 mm, 3,83 g, ↓.
data of the find: in the layer close to bedrock, trench S 9/2.
inv. AMS 16741.
RRC 383/1.

34. AE, 38 BC? Italy
Obv/ Head of Octavian r., before, (CAESAR), behind DIVI F.
Rev/ Wraethed head of Caesar r., before, DIV(OS), behind (IVLIVS).
AE, 31x30 mm, 18,07 g, ←.
data of the find: G 81.
inv. AMS 16786.
RRC 535/1.

ROMAN EMPIRE

Augustus

35. *as*, 27 BC-AD 14
Obv/ Head of Augustus r.
Rev/ Not determined.
AE, 26x25 mm, 7,41 g.
data of the find: G 125; S 13/D.
inv. AMS 16807.
Damaged and corroded.
36. *as* or *dupondius*, halved, 19-4 BC
Obv/ Head of Augustus r.
Rev/ S C.
AE, 26x14 mm, 4,41 g, ↗.
data of the find: G 153.
inv. AMS 16820.
37. *as*, AD 10-12
Obv/ (IMP CAESAR DIVI F AVG)VSTVS I(MP XX).
Rev/ Worn.
AE, 27x26 mm, 8,43 g.
data of the find: context unknown
inv. AMS 16752.
RIC I, 471?

Tiberius

38. *as*, AD 22/23-30?
Obv/ (DIVVS AVGVSTVS) PA(TER) Radiate head of Augustus I.
Rev/ (PROVIDENT) S C Altar.
AE, 26 mm, 8,28 g, ↑.
data of the find: G 12.
inv. AMS 16761.
RIC I, 81.

Vespazijan

39. *as*, 75. g.
av/ IMP CAESAR VESP AVG COS VII, glava Vespazijana ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ (AEQVITAS AVGVSTI) S C, Ekvitas stoji l., drži vagu i štap.
bronca, 27 mm, 9,73 g, ↓.
podaci o nalazu: u blizini G 107.
inv. AMS 16777.
RIC II, 83, 581.

Tit

40. *as*, 80. g.
av/ (IMP T CAES VESP AVG P M TR P COS VIII), glava Tita ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ (GENI ili GENIO PP) SC, genij stoji l., drži rog obilja i lijeva žrtvu iz patere iznad žrtvenika.
bronca, 27 mm, 9,42 g, ↓.
podaci o nalazu: G 106.
inv. AMS 16771.
RIC II, str.130, 126 ili 127.

Domicijan

41. *as*, 81.-96. g.
av/ ( ), glava Domicijana ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ istrošen.
bronca, 27 mm, 9,70 g, ↓.
podaci o nalazu: G 143.
inv. AMS 16773.
Istrošen od upotrebe.
42. *as*, 81.-96. g.
av/ ( )GERM COS( ), glava Domicijana ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ istrošen.
bronca, 26 x 28 mm, 9,22 g, ↓.
podaci o nalazu: S 8/6.
inv. AMS 16772.
Istrošen od upotrebe.
43. *as*, 85. g.
av/ IMP CAES DOMIT AVG GERM COS XI CENS PER P P, glava Domicijana ovjenčana lovorovim vijencem d., s egidom.
rv/ (FORTVNAE AVGVST S C), Fortuna stoji i drži kormilo i rog obilja.
bronca, 25 x 26 mm, 8,92 g, ↓.
podaci o nalazu: G 135 (urna).
inv. AMS 16747.
RIC II, 299a.

Vespasian

39. *as*, AD 75
Obv/ IMP CAESAR VESP AVG COS VII Laureate head of Vespasian r.
Rev/ (AEQVITAS AVGVSTI) S C Aequitas standing l., holding scales and rod.
AE, 27 mm, 9,73 g.
data of the find: close to G 107.
inv. AMS 16777.
RIC II, 581.

Titus

40. *as*, AD 80
Obv/ (IMP T CAES VESP AVG P M TR P COS VIII) Laureate head of Titus r.
Rev/ (GENI or GENIO PP) SC Genius standing l., holding cornucopiae and sacrificing out of patera over altar.
AE, 27 mm, 9,42 g, ↓.
data of the find: G 106.
inv. AMS 16771.
RIC II, 126 or 127.

Domitian

41. *as*, AD 81-96
Obv/ ( ) Laureate head of Domitian r.
Rev/ Worn.
AE, 27 mm, 9,70 g, ↓.
data of the find: G 143.
inv. AMS 16773.
Worn from use.
42. *as*, AD 81-96
Obv/ ( )GERM COS( ) Laureate head of Domitian r.
Rev/ Worn.
AE, 26x28 mm, 9,22 g, ↓.
data of the find: S 8.
inv. AMS 16772.
Worn from use.
43. *as*, AD 85
Obv/ IMP CAES DOMIT AVG GERM COS XI CENS PER P P Laureate head of Domitian r., with aegis.
Rev/ (FORTVNAE AVGVST S C) Fortuna standing and holding rudder and cornucopiae
AE, 25x26 mm, 8,92 g, ↓.
data of the find: G 135 (urn).
inv. AMS 16747.
RIC II, 299a.

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

44. *as*, 88.-89. g.
av/ IMP CAES DOMIT AVG GERM P M TR P
VIII CENS PER P P, glava Domicijana ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ (COS XIII LVD SAEC FEC S C) (Domicijan prinosi žrtvu nad oltarom ispred heksastilnog hrama, uz njega *victimarius*, te svirači na harfi i fruli); vidljiv je zabat hrama i jedan svirač.
bronca, 25,5 mm, 7,12 g, ↓.
podaci o nalazu: G 87.
inv. AMS 16734.
RIC II, 385.
Propao od korozije i istrošen od upotrebe.
45. *as*, 92.-94. g.
av/ IMP CAES DOMIT AVG GERM COS XVI CENS PER P P, glava Domicijana ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ FORTVNAE AVGVSTI S C, Fortuna stoji i drži kormilo i rog obilja.
bronca, 27 mm, 8,93 g, ↓.
podaci o nalazu: G 209, ispod urne.
inv. AMS 16748.
RIC II, 407.

Nerva

46. *as*, 96.-98. g.
av/ ( ), glava Nerve d.
rv/ potpuno istrošen.
bronca, 26 x 27 mm, 7,56 g, ↓.
podaci o nalazu: G 228.
inv. AMS 16751.
Istrošen od upotrebe.

Trajan

47. *as*, 98.-99. g.
av/ IMP CAES NERVA (TRAIAN AVG) GER(M) P M, glava Trajana d.
rv/ TR P(OT COS II) S C, Pietas stoji i podiže ruku iznad žrtvenika l.
bronca, 27 mm, 9,41 g, ↓.
podaci o nalazu: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16793.
BMCRE III, 150, 724.
48. *denarius*, 98.-117. g.
av/ ( )TRA( ), glava Trajana d.
rv/ ne može se razjasniti.
srebro, 18 x 19 mm, 2,68 g, ↓.
podaci o nalazu: G 137.
inv. AMS 16817.

44. *as*, AD 88-89
Obv/ (IMP CAES DOMIT AVG GERM P M TR P VIII CENS PER P P) Laureate head of Domitian r.
Rev/ (COS XIII LVD SAEC FEC S C) (Domitian sacrificing over altar in front of hexastile temple, next to him *victimarius*, harpist and flute-player); the roof of the temple and a musician are visible.
AE, 25,5 mm, 7,12 g, ↓.
data of the find: G 87.
inv. AMS 16734.
RIC II, 385.
Corroded and worn from use.
45. *as*, AD 92-94
Obv/ IMP CAES DOMIT AVG GERM COS XVI CENS PER P P Laureate head of Domitian r.
Rev/ FORTVNAE AVGVSTI S C Fortuna standing, holding rudder and cornucopiae.
AE, 27 mm, 8,93 g, ↓.
data of the find: G 209, underneath the urn.
inv. AMS 16748.
RIC II, 407.

Nerva

46. *as*, AD 96-98
Obv/ ( ) Head of Nerva r.
Rev/ Worn.
AE, 26x27 mm, 7,56 g, ↓.
data of the find: G 228.
inv. AMS 16751.
Worn from use.

Trajan

47. *as*, AD 98-99
Obv/ IMP CAES NERVA (TRAIAN AVG) GER(M) P M Head of Trajan r.
Rev/ TR P(OT COS II) S C Pietas standing and raising hand over altar l.
AE, 27 mm, 9,41 g, ↓.
data of the find: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16793
BMCRE III, 150, 724
48. *denarius*, AD 98-117
Obv/ ( )TRA( ) Head of Trajan r.
Rev/ Illegible.
AR, 18x19 mm, 2,68 g, ↓.
data of the find: G 137.
inv. AMS 16817.

49. *denarius*, 98.-117. g.
av/ IMP TRAIANO OPT(IMO AVG GER DAC P M)TR P, poprsje Trajana d.
rv/ ne može se razjasniti.
srebro, 19 x 21 mm, 2,03 g, ↓.
podaci o nalazu: G 207.
inv. AMS 16815.
BMCRE III, str. 103.
50. *as*, 98.-117. g.
av/ glava Trajana ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ neodređena personifikacija.
bronca, 26 x 27 mm, 12,48 g, ↓.
podaci o nalazu: G 235.
inv. AMS 16743.
Propao od korozije.

Hadrijan

51. *as*, 117.-138. g.
av/ HADRIANVS AVGVSTVS, glava Hadrijana ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ ANNONA A(VG) S C, Anona stoji l. s klaskjem žita iznad modija u jednoj ruci, a u drugoj drži kormilo na pramcu broda.
bronca, 26 x 27 mm, 7,50 g, ↓.
podaci o nalazu: G 62; S 6/5.
inv. AMS 16808.
BMCRE III, 1577.
52. *as*, 117.-138. g.
av/ ( ), glava Hadrijana ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ ( ), Eternitas ili Genij stoji l., jedna noga je podignuta na kugli, drži okomito žezlo i rog obilja.
bronca, 25 mm, 10,30 g, ↓.
podaci o nalazu: S 10.
inv. AMS 16813.
BMCRE III, 1172?
53. *as*, 117.-138. g.
av/ glava Hadrijana d.
rv/ istrošen.
bronca, 25 x 26 mm, 10,29 g.
podaci o nalazu: G 215.
inv. AMS 16770.
Istrošen od upotrebe.
54. *as*, 117.-138. g.
av/ ( ), glava Hadrijana d.
rv/ ( ), neodređena personifikacija.
bronca, 25 mm, 7,42 g, ↓.
podaci o nalazu: G 216.

49. *denarius*, AD 98-117
Obv/ IMP TRAIANO OPT(IMO AVG GER DAC P M)TR P Bust of Trajan r.
Rev/ Not determined.
AR, 19x21 mm, 2,03 g, ↓.
data of the find: G 207.
inv. AMS 16815.
BMCRE III, p. 103.
50. *as*, AD 98-117
Obv/ Laureate head of Trajan r.
Rev/ Unidentified personification.
AE, 26x27 mm, 12,48 g, ↓.
data of the find: G 235.
inv. AMS 16743.
Corroded.

Hadrian

51. *as*, AD 117-138
Obv/ HADRIANVS AVGVSTVS Laureate head of Hadrian r.
Rev/ ANNONA A(VG) S C Annona standing l. holding ear of corn above modius, and in the other hand holding rudder on prow.
AE, 26x27 mm, 7,50 g, ↓.
data of the find: G 62; S 6/5.
inv. AMS 16808.
BMCRE III, 1577.
52. *as*, AD 117-138
Obv/ ( ) Laureate head of Hadrian r.
Rev/ ( ) Aeternitas or Genius standing l., foot on globe, holding vertical sceptre and cornucopiae.
AE, 25 mm, 10,30 g, ↓.
data of the find: S 10/F.
inv. AMS 16813.
BMRE III, 1172?
53. *as*, AD 117-138
Obv/ Laureate head of Hadrian r.
Rev/ Worn.
AE, 25x26 mm, 10,29 g.
data of the find: G 215.
inv. AMS 16770.
Worn from use.
54. *as*, AD 117-138
Obv/ ( ) Laureate head of Hadrian r.
Rev/ ( ) Unidentified personification.
AE, 25 mm, 7,42 g, ↓.
data of the find: G 216.
inv. AMS 16822.
Corroded.

- inv. AMS 16822.
Propao od korozije.
55. *as*, 119.-138. g.
av/ HADRIANVS (AVG COS III P P), glava Hadrijana d.
rv/ S C u lovorovu vijencu.
bronca, 27 x 25 mm, 8,29 g, ↓.
podaci o nalazu: G 199.
inv. AMS 16745.
BMCRE III, 1618.
56. *as*, 119.-138. g.
av/ (IMP CAESAR TRAIANVS HADRIANVS AVG), glava Hadrijana ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ (PONT MAX TR POT COS III S C), Viktorija stoji d., drži granu palme i podiže vijenac.
bronca, 25 x 26 mm, 9,25 g, ↓.
podaci o nalazu: S 13/D.
inv. AMS 16779.
BMCRE III, 1173.
Istrošen od upotrebe.
57. *as*, 119.-138. g.
av/ HADRIANVS AVGVSTVS, glava Hadrijana ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ COS III, S C, Fides stoji d., drži klasje žita i zdjelu s voćem.
bronca, 27 mm, 09,10 g, ↓.
podaci o nalazu: G 128.
inv. AMS 16774.
BMCRE III, 1338.
58. *as*, 119.-138. g.
av/ HADRIANVS AVGVSTVS, glava Hadrijana ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ (SALVS AVGVSTI S C), Salus stoji l. i hrani iz patere zmiju koja se izdiže sa žrtvenika, u drugoj ruci drži žezlo, u odsječku COS III.
bronca, 26 mm, 9,18 g, ↓.
podaci o nalazu: G 122.
inv. AMS 16776.
BMCRE III, 1348.
59. *dupondius* ili *as*, 119.-138. g.
av/ HADRIANVS AV(GVSTVS P P), glava Hadrijana d. ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ (COS III S C), Salus stoji d. i hrani iz patere zmiju koju drži u drugoj ruci.
bronca, 26 x 30 mm, 9,09 g, ↓.
podaci o nalazu: G 1.
inv. AMS 16783.
BMCRE III, 1380.
55. *as*, AD 119-138
Obv/ HADRIANVS (AVG COS III P P) Head of Hadrian r.
Rev/ S C in laurel wreath.
AE, 27x25 mm, 8,29 g, ↓.
data of the find: G 199.
inv. AMS 16745.
BMCRE III, 1618.
56. *as*, AD 119-138
Obv/ (IMP CAESAR TRAIANVS HADRIANVS AVG) Laureate head of Hadrian r.
Rev/ (PONT MAX TR POT COS III S C) Victory standing r., holding palm-branch and raising wreath.
AE, 25x26 mm, 9,25 g, ↓.
data of the find: S 13/D.
inv. AMS 16779.
BMCRE III, 1173.
Worn from use.
57. *as*, AD 119-138
Obv/ HADRIANVS AVGVSTVS Laureate head of Hadrian r.
Rev/ COS III, S C, Fides standing r., holding ears of corn and bowl of fruit.
AE, 27 mm, 9,10 g, ↓.
data of the find: G 128.
inv. AMS 16774.
BMCRE III, 1338.
58. *as*, AD 119-138
Obv/ HADRIANVS AVGVSTVS Laureate head of Hadrian r.
Rev/ (SALVS AVGVSTI S C) Salus standing l. feeding out of patera snake coiling from altar, holding sceptre in other hand, in exergue, COS III.
AE, 26 mm, 9,18 g, ↓.
data of the find: G 122.
inv. AMS 16776.
BMCRE III, 1348.
59. *dupondius* or *as*, AD 119-138
Obv/ HADRIANVS AV(GVSTVS P P) Laureate head of Hadrian r.
Rev/ (COS III S C) Salus standig r., feeding out of patera snake.
AE, 26x30 mm, 9,09 g, ↓.
data of the find: G 1.
inv. AMS 16783.
BMCRE III, 1380.

60. *as*, 119.-138. g.
av/ ( ), glava Hadrijana d.
rv/ (MAVRETANIA S C), Mauretania stoji na desnoj strani i vodi konja koji je na lijevoj strani.
bronca, 27 x 25 mm, 9,11 g, ↑.
podaci o nalazu: G 198/4.
inv. AMS 16754.
BMCRE III, 1765?

Hadrijan za Antonina Pija

61. *as*, 138. g.
av/ (IMP T) AELIVS CAE(SAR ANTONINVS), glava Antonina Pija d.
rv/ CONCORD(IA EXERCITVM) S C (TR P COS), Konkordija stoji i drži legionarskog orla i standardu.
bronca, 25 x 27 mm, 10,17 g, ↓.
podaci o nalazu: G 196.
inv. AMS 16753.
BMCRE III, 551,*; *RIC* II, 1086.

Antonin Pio

62. *as*, 138.-141. g.
av/ (IMP T AEL) CAES HADR (ANTONINVS AVG PIVS), glava Antonina Pija ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ P M (TR POT COS II) S C, Fortuna stoji l., drži kormilo i rog obilja.
bronca, 25 x 26 mm, 8,99 g, ↓.
podaci o nalazu: G 192, na uljanici u urni.
inv. AMS 16778.
BMCRE IV, str. 1138.
63. *as*, 138.-161. g.
av/ ( ) glava Antonina Pija d.
rv/ ( ) neodređena personifikacija.
bronca, 25 x 26 mm, 9,11 g, ↑.
podaci o nalazu: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16792.
Istrošen od upotrebe i korodiran.
64. *as*, 138.-161. g.
av/ ( ) glava Antonina Pija d.
rv/ ( ) (Herkules?).
bronca, 25 x 24 mm, 9,08 g, ↓.
podaci o nalazu: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16789.
65. *as*, 138.-161. g.
av/ ( ) glava Antonina Pija d.
rv/ ( ) neodređena personifikacija.
bronca, 25 x 26 mm, 8,73 g, ↓.

60. *as*, AD 119-138
Obv/ ( ) Head of Hadrian r.
Rev/ (MAVRETANIA S C), Mauretania standing r., leading horse by bridle and holding two javelins.
AE, 27x25 mm, 9,11 g, ↑.
data of the find: G 198.
inv. AMS 16754.
BMCRE III, 1765?

Hadrian in the name of Antoninus Pius

61. *as*, AD 138
Obv/ (IMP T) AELIVS CAE(SAR ANTONINVS) Head of Antoninus Pius r.
Rev/ CONCORD(IA EXERCITVM) S C (TR P COS), Concordia standing and holding legionary eagle and standard.
AE, 25x27 mm, 10,17 g, ↓.
data of the find: G 196.
inv. AMS 16753.
BMCRE III, 551,*; *RIC* II, 1086.

Antoninus Pius

62. *as*, AD 138-141
Obv/ (IMP T AEL) CAES HADR (ANTONINVS AVG PIVS) Laureate head of Antoninus Pius r.
Rev/ P M (TR POT COS II) S C Fortuna standing l., holding rudder and cornucopiae
AE, 25x26 mm, 8,99 g, ↓.
data of the find: G 192, inside the ash urn, on the oil lamp.
inv. AMS 16778.
BMCRE IV, p. 1138.
63. *as*, AD 138-161
Obv/ ( ) Head of Antoninus Pius r.
Rev/ ( ) Unidentified personification.
AE, 25x26 mm, 9,11 g, ↑.
data of the find: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16792.
Worn from use and corroded.
64. *as*, AD 138-161
Obv/ ( ) Head of Antoninus Pius r.
Rev/ ( ) Unidentified personification.
AE, 25x24 mm, 9,08 g, ↓.
data of the find: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16789.
65. *as*, AD 138-161
Obv/ ( ) Head of Antoninus Pius r.
Rev/ ( ) Unidentified personification.
AE, 25x26 mm, 8,73 g, ↓.

podaci o nalazu: S 2/E.
inv. AMS 16750.
Istrošen od upotrebe.

data of the find: S 2/E.
inv. AMS 16750.
Worn from use.

66. *as*, 138.–161. g.
av/ ( ), glava Antonina Pija d.
rv/ istrošen.
bronca, 23 x 25 mm, 7,27 g, ↓.
podaci o nalazu: G 173.
inv. AMS 16775.
Istrošen od upotrebe.

66. *as*, AD 138-161
Obv/ ( ) Head of Antoninus Pius r.
Rev/ Worn.
AE, 23x25 mm, 7,27 g, ↓.
data of the find: G 173.
inv. AMS 16775.
Worn from use.

67. *as*, 140.-143. g.
av/ ( ), glava Antonina Pija ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ (SALVS AVGVSTI S C), Salus sjedi l. i hrani iz patere zmiju ovijenu oko žrtvenika.
bronca, 24 mm, 10,63 g, ↑.
podaci o nalazu: G 198.
inv. AMS 16760.
BMCRE IV, 1368 A.

67. *as*, AD 140-143
Obv/ ( ) Laureate head of Antoninus Pius r.
Rev/ (SALVS AVGVSTI S C) Salus seated l., feeding out of patera snake coiled around altar.
AE, 24 mm, 10,63 g, ↑.
data of the find: G 198.
inv. AMS 16760.
BMCRE IV, 1368 A.

68. *as*, 156.-157. g.
av/ ANTONINVS AVG PIVS P P IMP II, glava Antonina Pija ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ TR POT XX COS IIII S C, Providencija stoji l., jednom rukom pokazuje prema kugli koja stoji do njezinih nogu, a u drugoj drži žezlo.
bronca, 26 mm, 9,09 g, ↓.
podaci o nalazu: G 210.
inv. AMS 16769.
BMCRE IV, 2024.

68. *as*, AD 156-157
Obv/ ANTONINVS AVG PIVS P P IMP II Laureate head of A. Pius r.
Rev/ TR POT XX COS IIII S C Providence standing l., pointing the hand to the globe next to her feet, holding scepter.
AE, 26 mm, 9,09 g, ↓.
data of the find: G 210.
inv. AMS 16769.
BMCRE IV, 2024.

Antonin Pio za *Diva Favstina*

Antoninus Pius in the name of *Diva Favstina*

69. *as*, poslije 141. g.
av/ (DIVA) FAVSTINA, glava Faustine d.
rv/ Eternitas ?
bronca, 25 x 24 mm, 9,64 g, ↓.
podaci o nalazu: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16795.
Istrošen od upotrebe.

69. *as*, after AD 141
Obv/ (DIVA) FAVSTINA Head of Faustina r.
Rev/ Aeternitas?
AE, 25x24 mm, 9,64 g, ↓.
data of the find: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16795.
Worn from use.

70. *as*, poslije 141. g.
av/ DIVA FAVSTINA, poprsje Faustine d.
rv/ AETERNITAS S C, Providencija stoji, jednu ruku podiže, a u drugoj drži kuglu.
bronca, 25 x 26 mm, 12,20 g, ↓.
podaci o nalazu: G 27.
inv. AMS 16821.
BMCRE IV, 1559.

70. *as*, after AD 141
Obv/ DIVA FAVSTINA Bust of Faustina r.
Rev/ AETERNITAS S C Providence standing, raising hand and holding globe.
AE, 25x26 mm, 12,20 g, ↓.
data of the find: G 27.
inv. AMS 16821.
BMCRE IV, 1559.

71. *as*, poslije 141. g.
av/ (D)IVA (FAVSTINA), glava Faustine d.

71. *as*, after AD 141
Obv/ (D)IVA (FAVSTINA) Head of Faustina r.

rv/ (AETERNI)T(AS) S C, Eternitas stoji l., drži okomito kormilo.
bronca, 25 x 26 mm, 7,11 g, ↓.
podaci o nalazu: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16794.
BMCRE IV, 1557.

Rev/ (AETERNI)T(AS) S C Aeternitas standing l., holding vertical rudder.
AE, 25x26 mm, 7,11 g, ↓.
data of the find: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16794.
BMCRE IV, 1557.

Antonin Pio za Marka Aurelija

72. *as*, 148.-149. g.
av/ AVRELIVS CAESAR AVG PII F; glava Marka Aurelija d.
rv/ TR POT III COS II S C; Pijetas stoji l., u ruci drži kutiju, l. do nje dijete, u odsječku PIETAS.
bronca, 26 mm, 8,16 g, ↑.
podaci o nalazu: G 105.
inv. AMS 16735.
BMCRE IV, 1860.

Antoninus Pius for Marcus Aurelius

72. *as*, AD 148-149
Obv/ AVRELIVS CAESAR AVG PII F Head of Marcus Aurelius r.
Rev/ TR POT III COS II S C Pietas standing l., holding box, l. child next to her, in exergue, PIETAS.
AE, 26 mm, 8,16 g, ↑.
data of the find: G 105.
inv. AMS 16735.
BMCRE IV, 1860.

Marko Aurelije

73. *as*, 172.-173. g.
av/ M ANTONINVS AVG TR P XXVII, glava Marka Aurelija ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ SECVRITAS PVBLICA IMP VI COS III S C, Securitas stoji i drži dugačku granu palme, a iznad glave vijenac.
bronca, 25 mm, 10,24 g, ↑.
podaci o nalazu: G 101.
inv. AMS 16766.
BMCRE IV, 1466.

Marcus Aurelius

73. *as*, AD 172-173
Obv/ M ANTONINVS AVG TR P XXVII Laureate head of Marcus Aurelius r.
Rev/ SECVRITAS PVBLICA IMP VI COS III S C Securitas standing, and holding vertical palm branch, wreath above head.
AE, 25 mm, 10,24 g, ↑.
data of the find: G 101.
inv. AMS 16766.
BMCRE IV, 1466.

74. *as*, 178.-179. g.
av/ ( ), glava Marka Aurelija ovjenčana lovorovim vijencem d.
rv/ (FIDES EXERCITVVM IMP VIII COS III P P S C), Fides stoji l., drži Viktoriju i legionarskog orla.
bronca, 23 x 24 mm, 8,79 g, ↓.
podaci o nalazu: G 137.
inv. AMS 16819.
BMCRE IV, str. 677.

74. *as*, AD 178-179
Obv/ ( ) Laureate head of Marcus Aurelius r.
Rev/ (FIDES EXERCITVVM IMP VIII COS III P P S C), Fides standing l., holding Victory and legionary eagle.
AE, 23x24 mm, 8,79 g, ↓.
data of the find: G 137.
inv. AMS 16819.
BMCRE IV, p. 677.

Marko Aurelije za Faustinu II.

75. *as*, 2. st.
av/ ( ), glava Faustine II. d.
rv/ istrošen.
bronca, 24 x 26 mm, 6,98 g.
podaci o nalazu: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16796.
Istrošen od upotrebe.

Marcus Aurelius in the name of Faustina II

75. *as*, 2nd century
Obv/ ( ), Head of Faustina II r.
Rev/ Worn.
AE, 24x26 mm, 6,98 g.
data of the find: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16796.
Worn from use.

68

74

69

75

70

76

71

77

72

78

73

80

76. *dupondius / as*, 161.-175. g.
av/ (FAVSTINA) AVGVSTA, glava Faustine II.
d.
rv/ HILA(RITAS S C), Hilaritas stoji i drži du-
gačku granu palme i rog obilja.
bronca, 25 x 26 mm, 11,88 g, ↑.
podaci o nalazu: G 200.
inv. AMS 16744.
BMCRE IV, 982.

Marko Aurelije za Komoda

77. *as*, 175.-177. g.
av/ glava Komoda d.
rv/ neodređena personifikacija.
bronca, 25 mm, 10,86 g, ↑.
podaci o nalazu: G 155.
inv. AMS 16738.
Istrošen od upotrebe.

Marko Aurelije i Lucije Ver

78. *as*, 167.-168. g.
av/ (L VERVS AVG ARM PAR)TH MAX, glava
Lucija Vera d.
rv/ TR P VIII (IMP IIII COS) III S C, Mars ide
d., nosi koplje i trofej.
bronca, 24 mm, 8,94 g, ↑.
podaci o nalazu: G 197.
inv. AMS 16759.
BMCRE IV, str. 603§.

Antonin Pio ili Marko Aurelije

79. *as*, 2. st.
av/ glava cara d.
rv/ neodređena personifikacija ili božanstvo.
bronca, 25 mm, 9,70 g, ↑.
podaci o nalazu: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16790.

80. *as*, 2. st.
av/ glava cara d.
rv/ Mars l.?
bronca, 24 mm, 9,12 g, ↓.
podaci o nalazu: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16791.
Istrošen od upotrebe i korodiran.

81. *as*, 2. st.
av/ glava cara d.
rv/ neodređena personifikacija s rogom obilja.
bronca, 25 x 28 mm, 8,30 g, ↑.
podaci o nalazu: G 57; S 8/6.

76. *dupondius / as*, AD 161-175
Obv/ (FAVSTINA) AVGVSTA Head of
Faustina II r.
Rev/ HILA(RITAS S C) Hilaritas standing, hold-
ing long palm. branch and cornucopiae.
AE, 25x26 mm, 11,88 g, ↑.
data of the find: G 200.
inv. AMS 16744.
BMCRE IV, 982

Marcus Aurelius in the name of Commodus

77. *as*, AD 175-177
Obv/ Head of Commodus r.
Rev/ Unidentified personification.
AE, 25 mm, 10,86 g, ↑.
data of the find: G 155.
inv. AMS 16738.
Worn from use.

Marcus Aurelius and Lucius Verus

78. *as*, AD 167-168
Obv/ (L VERVS AVG ARM PAR)TH MAX
Head of Lucius Verus r.
Rev/ TR P VIII (IMP IIII COS) III S C Mars
walking r., holding spear and trophy.
AE, 24 mm, 8,94 g, ↑.
data of the find: G 197.
inv. AMS 16759
BMCRE IV, p. 603 §.

Antoninus Pius or Marcus Aurelius

79. *as*, 2nd century
Obv/ Head of the emperor r.
Rev/ Unidentified personification or deity.
AE, 25 mm, 9,70 g, ↑.
data of the find: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16790.

80. *as*, 2nd century
Obv/ Head of the emperor r.
Rev/ Mars walking r.?
AE, 24 mm, 9,12 g, ↓.
data of the find: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16791.
Worn from use and corroded.

81. *as*, 2nd century
Obv/ Head of the emperor r.
Rev/ Unidentified personification holding cornu-
copiae.
AE, 25x28 mm, 8,30 g, ↑.
data of the find: G 57; S 8/6.

inv. AMS 16788.
Istrošen od upotrebe i korodiran.

Lucije Ver za Lucilu

82. *dupondius / as*, 164. g.
av/ (LVCILLLA AVGVSTA), glava Lucile d.
rv/ (VENVS) S C, Venera stoji, drži jabuku i
žezlo
bronca, 24 mm, 9,75 g, ↓.
podaci o nalazu: G 94/3.
inv. AMS 16749.
BMCRE IV, 1224.

Komod

83. *as*, 181. g.
av/ M COMMODVS ANTON AVG PIVS, gla-
va Komoda d.
rv/ Roma sjedi l. na štitu, drži Viktoriju i koplje.
bronca, 23 x 25 mm, 8,37 g, ↑.
podaci o nalazu: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16798.
BMCRE IV, str. 789, †.
84. *as*, 190. g.
av/ (M COMM ANT P FEL IX AVG BRIT), gla-
va Komoda d.
rv/ (TEMP FELIC P M TR P XV IMP VII)
I COS VI, krilati kaducej između dva ukrštena
roga obilja.
bronca, 24 mm, 9,26 g, ↑.
podaci o nalazu: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16797.
BMCRE IV, 662.

Konstancije II.

85. AE 3, 337.-341. g., kovnica Tesalonika
av/ CONSTANTIVS P F AVG, poprsje Kon-
stancija s dijademom d.
rv/ GLORIA EXERCITVS, dva vojnika stoje
držeci koplja naopako, između njih standarda;
u odsječku SMTSA.
bronca, 15 mm, 1,74 g, ↓.
podaci o nalazu: bez podataka.
inv. AMS 16823.
RIC VIII, 56.

Neodređeni rimski novac

86. AE, 1. st.
av/ Ne može se odrediti.
rv/ Ne može se odrediti.

inv. AMS 16788.
Worn from use and corroded.

Lucius Verus in the name of Lucilla

82. *dupondius / as*, AD 164
Obv/ (LVCILLLA AVGVSTA) Head of Lucilla
r.
Rev/ (VENVS) S C, Venus standing, holding
apple and spear.
AE, 24 mm, 9,75 g, ↓.
data of the find: G 94.
inv. AMS 16749.
BMCRE IV, 1224.

Commodus

83. *as*, AD 181
Obv/ M COMMODVS ANTON AVG PIVS
Head of Commodus r.
Rev/ Roma seated l. on shield, holding Victory
and spear.
AE, 23x25 mm, 8,37 g, ↑.
data of the find: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16798.
BMCRE IV, p. 789, †.
84. *as*, AD 190
Obv/ (M COMM ANT P FEL IX AVG BRIT)
Head of Commodus r.
Rev/ (TEMP FELIC P M TR P XV IMP VII)
I COS VI Winged caduceus between two cornu-
copiae
AE, 24 mm, 9,26 g, ↑.
data of the find: G 57; S 8/6.
inv. AMS 16797.
BMCRE IV, 662.

Constantius II

85. AE 3, AD 337-341, Thessalonica
Obv/ CONSTANTIVS P F AVG Diademed bust
of Constantius II r.
Rev/ GLORIA EXERCITVS Two soldiers
standing holding reversed spears, standard be-
tween them, in exergue, SMTSA.
AE, 15 mm, 1,74 g, ↓.
data of the find: no other data of the find pre-
served.
inv. AMS 16823.
RIC VIII, 56.

Unidentified Roman coin

86. AE, 1st century
Obv/ Can not be determined.

bronca, 26 mm, 4,64 g.
podaci o nalazu: G 60.
inv. AMS 16762
Propao od korozije.

Rev/ Can not be determined.
AE, 26 mm, 4,64 g.
data of the find: G 60.
inv. AMS 16762.
Corroded.

Rudnički novac, Dalmacija, Hadrijan?

87. *quadrans*, 117.-138. g.?
av/ ( )AVG, glava Marsa s kacigom.
rv/ ne može se razaznati.
bronca, 13 mm, 2,06 g.
podaci o nalazu: G 158/9 ili 19; S 2, kvadrant E.
inv. AMS 16812.
RIC II, 1014?

Coins of the Mines, Dalmatia, Hadrian?

87. *quadrans*, AD 117-138?
Obv/ ( )AVG Helmeted head of Mars.
Rev/ Can not be determined.
AE, 13 mm, 2,06 g.
data of the find: G 158; S 2, section E.
inv. AMS 16812.
RIC II, 1014?

RIMSKI PROVINCIJALNI NOVAC

Amfipolis, Makedonija

Marko Aurelije za Faustinu II.

88. AE, 145.-175. g.
av/ poprsje Faustine, (ΦΑΥΣΤΕΙΝΑΣΕΒΑΣΤΗ);
kontramarka: žig u obliku ovala s ženskim portretom.
rv/ *Artemis Tauropolos* na biku d., izvlači strelicu iz tobolca na ramenu, u ruci drži luk;
Α(ΜΦΙΠΟΛΕΙΤ)ΩΝ.
bronca, 25 x 26 mm, 7,70 g, ↓.
podaci o nalazu: G 79.
inv. AMS 16805.
SNG Cop 107.
Temp. No 6619, <http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/>

ROMAN PROVINCIAL COINAGE

Amphipolis, Macedonia

Marcus Aurelius in the name of Faustina II

88. AE, AD 145-175
Obv/ (ΦΑΥΣΤΕΙΝΑΣΕΒΑΣΤΗ), draped bust of Faustina II, r., countermark: mark in the form of oval, bearing female portrait.
Rev/ Α(ΜΦΙΠΟΛΕΙΤ)ΩΝ *Artemis Tauropolos* on bull, r., drawing arrow from quiver at shoulder, holding bow.
AE, 25x26 mm, 7,70 g, ↓.
data of the find: G 79.
inv. AMS 16805.
SNG Cop 107.
Temp. No 6619, <http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/>

Bostra, Arabija

Sever Aleksandar za Juliju Mameju

89. AE, 222.-235. g.
av/ ( ), poprsje Julije Mameje d.
rv/ BOS( ), poprsje Zeusa Amona s diskom.
bronca, 17 mm, 3,71 g, ↓.
podaci o nalazu: G 192, izvan urne.
inv. AMS 16806.
Winsemann Falghera, 3, 1963-4.

Bostra, Arabia

Severus Alexander in the name of Julia Mamaea

89. AE, AD 222-235
Obv/ ( ) Bust of Julia Mamaea r.
Rev/ BOS( ), bust of Zeus Amon wearing disc.
AE, 17 mm, 3,71 g, ↓.
data of the find: G 192, outside of the urn.
inv. AMS 16806.
Winsemann-Falghera, 3, 1963-4.

NOVOVJEKOVNI NOVAC

Venecija

90. *gazetta*, 17. st.
bronca, 30 mm, 5,96 g, ↗.
podaci o nalazu: S 9/4.
inv. AMS 16780

MODERN AGE

Venice

90. *gazetta*, 17th century
AE, 30 mm, 5,96 g, ↗.
data of the find: S 9/4.
inv. AMS 16780.

81

88

82

89

83

90

84

91

85

92

86

93

87

94

91. *gazetta*, 17. st.
bronca, 30 mm, 5,16 g.
podaci o nalazu: S 15/G.
inv. AMS 16781
Istrošen od upotrebe.

Austrija

Franz Jozeph I.

92. *5/10 Kreuzer*, 1860. g.
podaci o nalazu: S 6/2.
inv. AMS 16782

Ujedinjeno Kraljevstvo

George V.

93. *Penny*, 1928. g.
podaci o nalazu: S 13/G.
inv. AMS 16767

Kraljevina Jugoslavija

Petar II.

94. 10 para
podaci o nalazu: S 7/2.
inv. AMS 16736
Propao od korozije.

Grob / Grave	Kom. / Coins	Kat. br./ Cat. no.
29	3	2, 4, 21
57	11	47, 63, 64, 69, 71, 75, 79, 80, 81, 83, 84
81	4	18, 26, 30, 34
137	2	48, 74
198	2	60, 67

Tablica 1. Grobovi u kojima je nađeno nekoliko komada novca

Table 1. List of the graves containing more than one coin

91. *gazetta*, 17th century
AE, 30 mm, 5,16 g.
data of the find: S 15/G.
inv. AMS 16781.
Worn from use.

Austria

Franz Jozeph I

92. *5/10 Kreuzer*, 1860.
data of the find: S 6/2.
inv. AMS 16782.

United Kingdom

George V

93. *Penny*, 1928.
data of the find: S 13/G.
inv. AMS 16767.

Yugoslavia

Petar II

94. 10 para
data of the find: S 7/2.
inv. AMS 16736.
Corroded.

Sonda / Trench	Kat. br. / Cat. no.
S 2/E	65
S 6/2	92
S 7/2	94
S 7/7	7
S 8/2, u blizini G 67 / close to G 67	31
S 8/6	42
S 8/7 A	15
S 9/2	33
S 9/4	90
S 10/F	52
S 13/D	56
S 13/G	93
S 15/A	29
S 15/G	91
Gomila / Spoil Heap	23
Izbačeno iz sonde – bez konteksta / discarded soil without archaeological context	22

Tablica 2. Sonde i gomile u kojima je nađen novac
Table 2. Trenches and spoil heaps of discarded stones and soil where the coins were found

KRATICE / ABBREVIATIONS

- BMCRE III* – H. Mattingly, *Coins of the Roman Empire in the British Museum, Volume III, Nerva to Hadrian*, London 1936.
- BMCRE IV* – H. Mattingly, *Coins of the Roman Empire in the British Museum, Volume IV, Antoninus Pius to Commodus*, London 1940.
- RIC I* – C.H.V. Sutherland, *The Roman Imperial Coinage, vol. I, revised edition, from 31 BC to AD 69*, London 1984.
- RIC II* – Harold Mattingly, Edward A. Sydenham, *The Roman Imperial Coinage, vol. II Vespasian–Hadrian (69–138)*, London, 1926.
- RRC* – M. H. Crawford, *Roman Republican Coinage, I-II*, Cambridge 1974.
- SNG Cop – Sylloge Nummorum Graecorum*, The Royal Collection of Coins and Medals, Danish National Museum, Vol. I, Italy-Sicily, New Jersey 1982.
- VAHD – Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku
- VAPD – Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku
- VAMZ – Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu
- Winsemann Falghera* – N. Vismara, *Monetazione provinciale romana II, Collezione Winsemann Falghera, 3. Septimius Severus – Severus Alexander*. Milano 1992.

LITERATURA / BIBLIOGRAPHY

- Batović 2011 Š. Batović, *Predrimski novac iz južne Italije na istočnom jadranskom primorju*, Diadora 25, Zadar, 2011, 7-45.
- Bonačić Mandinić 1988 M. Bonačić Mandinić, *Novac Herakleje u Arheološkom muzeju u Splitu*, VAHD 81, Split 1988, 65-80.
- Bonačić Mandinić 2000 M. Bonačić Mandinić, *Novac Isse i Farosa u zbirci Magyar Nemzeti Múzeum u Budimpešti*, VAHD 92, Split 2000, 255-267.
- Bonačić Mandinić 2002 M. Bonačić Mandinić, *Ostave rimskog republikanskog novca*, Longae Salonae, I. i II. (E. Marin ed.), Split 2002, 561-592; 226-239.
- Bonačić Mandinić 2003 M. Bonačić Mandinić, *Pecunia Naronitana*, Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve, Znanstveni skup, Metković, 6.-9. listopada 2001, in: *Izdanja HAD-a*, sv. 22, Zagreb - Metković - Split, 2003, 183-197.
- Bonačić Mandinić 2004 M. Bonačić Mandinić, *The Coin Finds at Ploča Promontory*, in: *I Greci in Adriatico 2* (L. Braccesi, M. Luni eds.), Hesperia 18, Roma, 2004, 151-161.
- Bonačić Mandinić 2004a M. Bonačić Mandinić, *Grčki novac u stalnom postavu Arheološkog muzeja u Splitu*, Split 2004.
- Bonačić Mandinić 2008 M. Bonačić Mandinić, *Aes grave iz Jesenica*, Archaeologia Adriatica 2, Zadar 2008, 235-242.
- Bonačić Mandinić 2011 M. Bonačić Mandinić, *Antički novac*, in: *Antički Sikuli* (katalog izložbe, I. Kamenjarin i I. Šuta eds.) Kaštela 2011, 133-143.
- Bonačić Mandinić 2013 M. Bonačić Mandinić, *Grčki i italski novac s Palagruže*, Diadora 26/27, Zadar 2013, 351-380.
- Bonačić Mandinić, Visonà 2002 M. Bonačić Mandinić, P. Visonà, *Monetary circulation on the Island of Vis (Issa), c. 350 BC – AD 600*, in: *Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana* (N. Cambi, S. Čače, B. Kirigin eds.), Split 2002, 319-374.
- Brunšmid 1998 J. Brunšmid, *Natpisi i novac grčkih gradova u Dalmaciji* (prijevod izvornika *Die Inschriften und Münzen der griechischen Städte Dalmatiens*, Wien 1898), Split 1998.
- Buškariol 1988 F. Buškariol, *Zbirka Machiedo u Arheološkom muzeju u Splitu*, Prilozi povijesti otoka Hvara, IX, Hvar 1988, 31-41.
- Cambi, Kirigin, Marin 1981 N. Cambi, B. Kirigin, E. Marin, *Zaštitna arheološka istraživanja helenističke nekropole Isse (1976. i 1979. god.) - preliminarni izvještaj*, VAHD 75, Split 1981, 63-83.

- Ciołek 2011 R. Ciołek, *Emisje króla Ballaiosia. Początki mennictwa w Ilirii*, Warszawa 2011.
- Čargo 2006 B. Čargo, *Skupni nalaz rimskoga carskog novca iz Isse*, VAPD 99, Split 2006, 171-194.
- Dobrinić 2002 J. Dobrinić, *Dr. Karl Stockert mornarički časnik i numizmatičar*, Pomorski zbornik 40, Rijeka 2002, 561-567.
- Dukat, Mirnik 1979 Z. Dukat, I. Mirnik, *Numizmatička zbirka dominikanskog samostana u Starom Gradu na Hvaru*, Vijesti muzealaca i konzervatora hrvatske, god. XXVIII, br. 3, Zagreb 1979, 3-15.
- Glavinić 1879 M. Glavinić, *Le monete dell' Illirico nel Museo di Spalato*, BASD 1, Split, 1879, 45-48, 61-64, 76-80, 127-128.
- Göricke-Lukić 2004 H. Göricke-Lukić, *Novčani opticaj u Osijeku i okolici prije rimskog osvajanja*, Osječki zbornik 27, Osijek 2004, 35-48.
- Gorini 2013 G. Gorini, *Monete greche dalle Marche testimoni di contatti tra oriente ed occidente in età antica (III-I sec. A.C.)* Atti e memorie 109 (2011) Le Marche e l'oltre Marche tra l'evo antico e il moderno. Rapporti di varia natura alla luce della documentazione numismatica, 2° Convegno di Studi numismatici marchigiani (Ancona 13-14 maggio 2011), Ancona 2013, 11-39.
- Jeličić-Radonić 2010 J. Jeličić-Radonić, *Prva emisija novca isejske kovnice*, Izdanja Hrvatskog arheološkog društva 26, Zagreb 2010, 61-67.
- Kirigin 1983 B. Kirigin, *Issa – antička nekropola na Vlaškoj njivi*, Obavijesti HADa 15/3, Zagreb 1983, 27-30.
- Kirigin 1990 B. Kirigin, *The Greeks in Central Dalmatia: Some New Evidence*, in: *Greek Colonists and Native Populations* (Jean-Paul Descoeurdes ed.), Oxford, 1990, 291-321.
- Kirigin 2008 B. Kirigin, *Grčko-helenistička zbirka u stalnom postavu Arheološkoga muzeja u Splitu*, Split 2008.
- Kirigin 2012 B. Kirigin, *Palagruža. Diomedov otok*, Split 2012.
- Kirigin, Marin 1985 B. Kirigin, E. Marin, *Issa '80: Preliminarni izvještaj sa zaštitnih arheoloških iskopavanja helenističke nekropole Martvilo u Visu: Novi i neobjelodanjeni natpisi iz Visa*, VAHD 78, Split 1985, 45-72.
- Kos 1998 P. Kos, *Leksikon antičke numizmatike*, Zagreb 1998.
- Kroll 1993 J. H. Kroll, with the contribution by A. S. Walker, *The Greek coins*, The Athenian Agora: Volume 26, Athens 1993.
- Ljubić 1890 Š. Ljubić, *Popis arheološkoga odjela Nar. Zem. Muzeja u Zagrebu*, Numizmatička sbirka od najstarije dobe do cara Dioklecijana, Zagreb 1890.
- Marović 1967 I. Marović, *Prahistorijski nalazi na području Solina*, VAHD 78, 62/1960, Split 1967, 5-29.
- Marović 1975 I. Marović, *Salone dans la prehistoire*, Disputatines Salonitanae 1/1970, Split 1975, 9-22.
- Marović 1988 I. Marović, *Novac ilirskog dinasta Baleja u Arheološkom muzeju u Splitu*, VAHD 81, Split 1988, 81-145.
- Mirnik 1979 I. Mirnik, *O numizmatičkoj zbirci dominikanskog samostana u Bolu na Braču*, Vijesti muzealaca i konzervatora hrvatske, god. XXVIII, br. 1, Zagreb 1979, 3-15.
- Mirnik 1981 I. A. Mirnik, *Coin Hoards in Yugoslavia*, BAR International series 95, Oxford 1981.
- Nađ 2012 M. Nađ, *Coin hoards in Croatia – an update on the CHY*, VAMZ, 3. s., XLV, Zagreb 2012, 395-466.
- Novak 1924 G. Novak, *Dim(os) i Herakleia*, Strena Buliciana, Zagreb 1924, 655-658.
- Novaković 2006 A. Novaković, *Svjedočanstva najstarije prošlosti*, Omiš i Poljica, Naklada Ljevak, Zagreb 2006, 29-45.
- Pegan 1960 E. Pegan, *Del najdbe rimskih sestercev z otoka Visa*, Numizmatični vestnik 3, Ljubljana 1960, 75.
- Pink 1940 K. Pink, *Lokale Prägungen aus dem Sinus Rhizonicus*, Serta Hoffileriana, Zagreb 1940, 527-535.

- Rendić Miočević 1976 D. Rendić-Miočević, *L'Atelier monétaire de Rhizon et ses émissions*, Kovanje i kovnice antičkog i srednjovekovnog novca, Beograd 1976, 35-46.
- Rendić Miočević 1985 D. Rendić-Miočević, *Uz jedan prijedlog za novu kronologiju Balejevih emisija*, Numizmatičke vijesti 18, Zagreb 1985, 3-11.
- Savo 1901 D. Savo, *Ripostiglio di Dračevica*, Bullettino di archeologia e storia dalmata 24, Split 1901, Supplemento al n. 10-11.
- Stannard, Frey-Kupper, 2008 C. Stannard, S. Frey-Kupper, "Pseudomints" and Small Change in Italy and Sicily, American Journal of Numismatics 20, New York 2008, 351-404.
- Šašel-Kos 2007 M. Šašel-Kos, *The Illyrian king Ballaeus – some historical aspects*, Épire, Illyrie, Macédoine. Mélanges offerts au professeur Pierre Cabanes, Clermont-Ferrand (France) 2007, 125-138.
- Šeparović 2012 T. Šeparović, *Pregled nalaza grčko-ilirskog novca u sjevernoj Dalmaciji*, VAMZ, 3. s., XLV, Zagreb 2012, 525-536.
- Ugarković 2014 M. Ugarković, *Neobjavljene svjetiljke iz grčko-helenističke zbirke Arheološkog muzeja u Splitu*, VAHD 107, Split 2014, str. 161-200.
- Ujes 1993 D. Ujes, *Novac kralja Balajosa i risanske kovnice iz Narodnog muzeja u Beogradu*, Numizmatičar 16, Beograd 1993, 5-36.
- Ujes 2004 D. Ujes, *Autonomous coinage of Rhizon in Illyria*, L'Illyrie méridionale et l'Épire dans l'Antiquité 4: Actes du IVe Colloque international de Grenoble. 2002, (P. Cabanes and J.-L. Lamboley eds.), Paris 2004, 149-168.
- Visonà 1990 P. Visonà, *Coins of Ballaios found in Italy*, VAHD 83, Split 1990, 117-122.
- Visonà 1996 P. Visonà, *The Chronology of Issa's Hellenistic Coinage*, Zbornik radova 1. međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj, Opatija 1996, 149-160.
- Visonà 2005 P. Visonà, *Greek-Illyrian Coins in Trade, 1904-2005*, Schweizerische Numismatische Rundschau 84, Bern 2005, 27-46.
- Visonà 2010 P. Visonà, *Monete greche d'Iliria nella Collezione del Civico Museo di Storia ed Arte di Trieste*, Rivista italiana di numismatica e scienze affini CXI, Trieste 2010, 15-46.